№231 (23.139) • 2015 гъэм дыгъэгъазэм (декабрым) и 2, бэрэжьей • Тхьэмахуэм тхуэ къыдок • И уасэр зы тумэнщ • advabensale ru

Урысей Федерацэм Кавказ Ищхъэрэм и Іуэхухэмкіэ и министерствэм и делегацэу Кузнецов Лев зи пашэм хэту Италием кІуащ КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Юрий. Гупыр нэхъыбэу зытекІухьар туризмэм, мэкъумэш хозяйствэм я Іэнатіэхэм щызэдэлэжьэнымкіэ щыіэ хэкіыпіэхэр уб-

УРЫСЕЙМ икіа ліыкіуэхэр Тироль Ипщэм и мэкъумэшыщІэхэм я союзым, мэкъумэш хозяйствэмкІэ щІыналъэ центрым, бгы-лыжэ центрым, экологие щІыналъэ щхьэхуэм щы ащ, Больцано-Тироль Ипщэ щ ыналъэм и президентымрэ абы и правительствэм хэтхэмрэ епсэлъащ, щІыналъэ зыужьыныгъэмкІэ агентствэ нэхъ инхэм я унафэщІхэм зыхуагъэзащ. А псоми япкъ иткІэ яубзыхуащ лъэныкъуитІыр зэман кіыхьым тещіыхьауэ нэхъ фейдэ пылъу щызэдэлэжьэфыну ІэнатІэхэр.

Ди щіыналъэхэмрэ экономикэ зэфіэкіхэмрэ куэдкіэ зэрызэщхьыр къыхигъэщри, КІуэкІуэ Юрий жиІащ бгы-лыжэ спортым, турист рекреацэ комплексым, агропромышленнэ комплексым ехьэліа проектхэр зэщіыгъуу гъэзэщіэным фейдэ пылъу къызэрилъытэр. Республикэм и унафэщ ым бысымхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым щыхьэщІэну къригъэблэгъащ.

> КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэ.

• КъБР-м и Парламентым

Щхьэусыгъуэхэр мащІэкъым

Сыт хуэдэ лэжьыгъэ пыщ1ар фэтэр күзд хъу унэхэр зэгъэпэщыжыным?

УФ-м Псэупіэмкіэ и кодексым, КъБР-м и законхэм тету республикэм къыщащтащ фэтэр күэд хъу унэхэм щіэсхэм я мылъку зэхэлъым хиубыдэ іыхьэр и зэманым къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным хуэгъэза хабзэ мардэхэр. Къекіуэкі іуэхухэм къызэрагъэлъагъуэщи, цІыхүхэр иджыри нэгъэсауэ щыгъуазэкъым а хабзэхэр зыхуэунэт амрэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным пыщіа Гуэхухэмрэ. Абы къыхэкіыў рес-публикэм и Парламентым и пресс-Іуэхущіапіэм и унафэщіым упщіэ зыбжанэ иритащ КъБР-м и Парламентым Ухуэныгъэмкіэ псэупіэ-коммунальнэ хозяйствэмк і э. гъэсыны пхъэ-энергетик э комплексымкІэ и комитетым и унафэщІ Гриневич Валерий.

- Унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ **рондыр зищ**Іысыр сыт?

-Ипэ дыдэм къыщыщІэздзэнщи, федеральнэ законодательствэм къыщыгъэлъэгъуащ фэтэр куэд хъу псэупіэхэм щіэсхэм апхуэдэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэрагъэпэщыжын папщІэ ахъшэ зэхуахьэсыну зэракъа-

Урысейм и дэтхэнэ щІыналъэми къыщызэрагъэпэщащ дяпэ илъэс 28-кІэ (2043 гъэм нэсыху) фэтэр куэд хъу псэупіэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкіэ жэуап зыхь организацэхэр. Ди республикэм апхуэдэ къалэныр щегъэзащІэ фейдэ къэлэжьыным пымыщІа ІуэхущІапІэм - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм фэтэр куэд хъууэ щыІэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкіэ щіынальэ оператор» фондыр.

Фейдэ къэлэжьыным пымыщІа организацэр - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм фэтэр куэд хъууэ щы э унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкіэ щіыналъэ оператор» фондыр къызэригъэпэщащ КъБР-м ЩІымрэ мылъкумрэ я ІуэхухэмкІэ и министерствэм. Фондым и лэжьыгъэр зэблегъэк! Урысей Федерацэм Псэуп!эмк!э и кодексым, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щІыналъэм фэтэр куэд хъууэ щыІэ унэхэм я Іыхьэу мылъку зэхэлъым хиубыдэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыныр егъэкlуэкlыным и lyэхукlэ» 2013 гъэм бадзэуэгъуэм и 22-м къащта Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Закон №62-Р3-м, «Сатум пымыщІа организацэ -

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм фэтэр куэд хъууэ щы і э унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкі э щіыналъэ оператор» фонд къызэгъэпэщыным и lyэхукlэ» КъБР-м и Правительствэм 2013 гъэм дыгъэгъазэм и 10-м къищта унафэ №317-ПП-м, «ПсэупІэ-коммунальнэ хозяйствэм и ІэнатІэм реформэ щегъэкІуэкІыным телажьэ фондым и ІуэхукІэ» 2007 гъэм бадзэуэгъуэм и 21-м къащта Федеральнэ Закон №185-ФЗ-м, къинэмыщІ хабээ

Фэтэр куэд хъу унэхэм хиубыдэ псэупіэхэр зи мылъкуу щытхэм унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкіэ къэралым и дэіэпыкъуныгъэ ягъуэты-

- Фэтэрхэр зи мылъкуу щытхэм унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным текlуэдэну ахъшэр зэрызэхалъхьэ щІыкІэм емылъытауэ, абыхэм къэрал, муниципальнэ дэІэпыкъуныгъэ ягъуэтынущ. Апхуэдэ дэІэпыкъуныгъэр зэлъытауэ щытынур Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм хэщіхэмкіэ къищта къалэнхэр щигъэзащіэкіэ абы бюджет ахъшэу иІэнур зыхуэдизырщ.

Мыбы теухуауэ къыхэзгъэщхьэхукІыну сыхуейщ унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным текІуэдэну ахъшэр къыхэхыныр щІзуэ къагупсыса Іуэхуу зэрыщымытыр. Совет лъэхъэнэм апхуэдэ ахъшэ коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм щат уасэхэм яхэгуэшауэ щытащ. Ауэ абы щыгъуэм псэупіэ фондыр къанэ щымыі у къэралым е кооперативхэм я эщ эльт ик и ар къызыхуэтыншэу къэралым е псэупІэхэр зыухуэ кооперативхэм зэрагъэпэщыжырт. Зэманыр къэсри, фэтэрхэр къанэ щІагъуэ щымы І у уней мылъку хъуащ, абы къыхэк І ыу къэралым зыщхьэщихыжащ ахэр зэгъэпэщыжынымкіэ къыбгъэдэхуэу щыта къалэнхэр. Абы къыхэкІыу псэупІэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным хуэзэу коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм хагъэхьэу щыта ахъшэри ціыхухэм къы амыхыж хъуаш.

Унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ КъБР-м щагъзува взносыр сыт хуздиз хъурэ, ар ямыхъуэжу екіуэкіыну? Ціыхухэм ят ахъшэр зыхуэдизыр дэтхэнэ фэтэрми щыпсэухэм я бжыгъэм зыгуэркіэ елъыта, е ар зытещ ыхьар псэуп эрыхъу метр бжыгъэр ара? Мыбдеж къыщащтэр фэтэрым зэрыщыту къикі метр бжыгъэр ара хьэмэ псэупіэу щыт іыхьэр зыхуэдизым елъыта?

(КІ эухыр 2-нэ нап.)

«Іуащхьэмахуэ» курортым зегъзужьыным теухуа зэІущІэ

Жыг мелуан

щэщІым щІ́игъу

жыг мелуанищым щІигъу

хасащ Македонием щып-

гъэхэмкІэ гъэдэхэным теу-

хьат оперэ уэрэджы ак Іуэ

цІэрыІуэ Траянов Борис.

Илъэсищкіэ узэіэбэкіыжмэ,

абы правительствэм зыхуи-

гъэзат 2007, 2008 гъэхэм я

деж щыетауэ щыта ма-

фіэсхэм Іисраф ящіа мэз-

хэр зэфlэгъэувэжынымкlэ

ар хэкІыпІэ хъарзынэ хъуну

къилъытэу. Абы лъандэрэ илъэсым тІзу цІыху минхэр

щІыхьэхухэм къыдокі икіи

жыг мелуан щэщІым щІи-

гъу хасакІэщ. Абыхэм Ма-

кедониер ягъэдахэм и за-

нэхъ къабзэ ящІ, къи-

мыдэкіэ, ціыхухэри нэхъ зэ-

къуегъзувз, я гукъыдэжыр

А къэралым цІыхуу щып-

сэур мелуанитым зэры-

щІигъу щІагъуэ шыІэкъым.

ЦІыхубэм я сэбэпу а Іуэхум

хэлъым уегупсысмэ, а жэр-

дэтхэнэ зы къэралым и деж-

кІи. Псалъэм папщІэ, зы ма-

жэрдэмыр къыхилъ-

сэухэм.

къеІэт.

Къэралыр

Зы махуэм къриубыдэу

щхъуантІа-

и япэ къуэдзэ Дадэ МуІэедрэ «Кавказ Ищхъэрэм и курортхэр» акционер зэгухьэныгъэм и генеральнэ директорым щіыналъэ зэдэлэжьэныгъэмкІэ и къуэдзэ Вагапов Сулеймэнрэ дыгъуасэ Налшык щрагъэкіуэкіащ «Іуащхьэмахуэ» туристрекреацэ комплексым зегъзужьынымкіэ зэпымыууэ щыіэ лэжьакіуэ гупым и зэіу-

АБЫ хэтащ республикэм и министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ я лыкіуэхэр. «Кавказ Ищхъэрэм и курортхэр» акционер зэгухьэныгъэм и къудамэхэм, щІыпІэ унафэр зезыгъактуэ органхэм, хабзэхъумэ органхэм я унафэщіхэр.

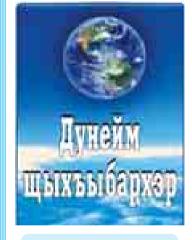
Зэіущіэм щыжаіащ Іуащхьэмахуэ дэкі кІапсэ гъуэгум и ещанэ Іыхьэр лажьэу зэраутІыпщар, языныкъуэхэм зэрагъэхъыбарым хуэдэу, экологием зэран зэрыхуэмыхъур икІи мылджейхэм я инагъым абы елъытауи зыкІи зэрызамыхъуэжым. Инженер инфраструктурэм хиубыдэ ухуэныгъэ

<u>КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ Іым</u> псори щрагъэк Іуэк Іыр Азау, Гара-Баши мылджейхэм я лъабжьэкіэщ икіи абы щыхьэт тохъуэ геофизикэ къэхутэныгъэ

> псори «Кавказ Ищхъэрэм и курортхэр» акционер зэгухьэныгъэм и ІэщІагъэліхэм зэіущіэм кърихьэліахэр щыгъуазэ ящіащ «Іуащхьэмахуэ» турист-рекреацэ комплексым и инфраструктурэр къызэрагъэщІэрэщІэжынум, а щІынальэр зэІузэпэщ зэращІынум.

> Лэжьакіўэ гупым я зэіўшіэм щагъэўващ курортым зэрызиужьыр зэпымыууэ хъыбарегъащіэ Іэнатіэхэм къыщыгъэлъэгъуэнымкІэ зыхуэфащэ Іуэхугъуэхэр зэхалъхьэну. Апхуэдэу курортым и щ ыналъэм экологием зэран щыхуэхъуну Іуэхухэр къыщымыхъvн папщІэ кІэрыхубжьэрыхухэр зэхуэхьэсынымкіэ, дэшынымкіэ хабзэхэмрэ мардэхэмрэ ягъэувыну зэгуры уащ.

> > «Кавказ Ищхъэрэм и курортхэр» акционер зэгухьэныгъэм и пресс-ІуэхущІапІэ.

Иджы Германиери къакъуоувэ

Германием и правительствэм и мурадщ и дзэхэр Сирием игъэкІуэну. Нобэ парламентыр абы

арэзы техъуэмэ, «Ислъам къэралыгъуэм» пэщіэтыну къуэкъым, атіэ щіыуэпсри Сирием кІуэнущ сэлэт 1200рэ, «Торнадо» кхъухълъатэтІасхъэщІэхымрэ дзэ-тенджыз кхъухьымрэ. Ар Германием и дзэхэм нэгъуэщТ щІыпІэ щрагъэкІуэкІ Іўэху нэхъ ин дыдэу щытынущ.

«Дэ апхуэдэ лъэбакъуэр щІэтчыр ди зэхуэдэ бийм зэгъусэу дыпэщізувэныр ди дэмыр икъукіз щапхъэфіт къалэну къыдолъытэжри аращ. Ди къарухэр иджыпсту абы хузэщІэдмыгъэу-Іуэмэ, бзаджащІэхэр къэдгъэувыІэфынукъым цІыху куэд дыдэм лей къатехьэнущ», - жиlащ Германием нэгъуэщІ къэрал ІуэхухэмкІэ и министр Штайнмейер Фрэнк-Вальтер.

Тхьэмахуэ кІуам Германиер арэзы техъуащ и дзэ гуп Малим игъэкІуэным. Ахэр ядэІэпыкъунущ щІэпхъаджащІэхэм япэшІэту Франджым и сэлэт 1500-рэ абы щыІэм.

хуэм къриубыдэу жыг дапщэ хасэфынут урысей къаикІи лэшхуэхэм щыпсэухэм!

♦Пщыліыгъэр гъэкіуэды-

Лъэпкъ Іущыгъэ:

ДЫГЪЭГЪАЗЭМ и 1-м щегъэжьауэ Республикэ сымаджэщым лъынтхуэ узыфэхэмкІэ и щІыналъэ центрым, Къалэ клиникэ сымаджэщ №1-мрэ Прохладнэ къа- тхылъ цІыкІухэр. лэм и район сымаджэщымрэ пэщІэдзэ лъынтхуэ узыфэхэмкІэ я къудамэхэм егъэщІылІауэ лэжьэн абыхэм я Іыхьлыхэмрэ папщІэ еджапІэм. Лъынтхуэ узыфэхэм я центрхэм щагъэхьэзыращ сыма-

джэхэм папщІэ чэнджэщхэр зэрыт

ным хущІэкъуным и дунейпсо махуэщ. Ди зэманми а махуэм мыхьэнэшхуэ иІэщ: ООН-м къызэритымкІэ. дуней псом иджыри цІыху мелуан 21-рэ пщыліыпіэм щитщ.

♦Урысейм щагъэлъапІэ Банк лэжьакіуэм и ма-**♦ 1409 гъэм** Лейпциг (Германие) къыщызэІуахащ Евро-

пэм и щынэхъыжь дыдэ университетхэм ящыщыр. ♦ 1870 гъэм Рим къалэр Италием и щыхьэр хъуащ. **♦1971 гъэм** Хьэрып Эмират

Зэгуэтхэр къэралыгъуэр къэунэхуащ. ♦Маршал, Совет Союзым

тІэунейрэ и ЛІыхъужь Баграмян Иван къызэралъхурэ илъэси 118-рэ ирокъу. ♦Шэрджэс усакіуэ, тхакіуэ,

Хэку зауэшхуэм хахуэу зэрыхэтам папщІэ Плъыжь орденыр, Хэку зауэ орденым и етІуанэ нагъыщэр зыхуагъэфэща Гъуэщокъуэ Хъусин къызэралъхурэ илъэси 102-рэ ирокъу

•Тхыдэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор Гуанэ Аскэрбий и ныбжьыр илъэс 55-рэ ирокъу.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сай-

тым зэритымкіэ, Налшык уфауэ, къешх-къесу щыщытынущ. Хуабэр махуэм гра-дуси 7 - 11, жэщым градуси 3 - 4 щыхъунущ.

> Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

Унагъащіэ хьэщіэхуэфіщ.

абыхэм дэlэпыкъуэгъу яхуэхъун рыфщlэну сайтхэмрэ телефон- Igkb-kbr.ru.Прохладнэ къалэм и

жеіэ школыр зи жэрдэмкіэ щіадзэ инсульт хъуауэ щытахэмрэ вэж пэтми, апхуэдэ сымаджэр къызэрагъэпэща, КъБР-м и Прагулъытэшхуэ хуэныкъуэщ, сыма- вительствэм и Унафэщ ым и къуэджэм и Іыхьлыхэми я гъащ Іэмрэ я дзэ - КъБР-м узыншагъэр хъумэ-

нымкіэ и министр Шэт Ирмэ. Школым теухуа хъыбар къызэ-

щІыналъэ центрым: телефоныр: Къалэ клиникэ сымаджэщ №1-м ru. пэщіэдзэ лъынтхуэ узыфэхэмкіэ и къудамэм: телефонхэр: 8-960-429-41-49 e 42-32-68; сайтыр: www.

къэрал властым и законхэр къыдэзыгъэк гъыжыну. (лыкіуэ) гъэзэщіакіуэ органхэм я къызэгъэпэщыкіэм я лъэныкъуэкіэ псоми я

езым и актхэр мы Указым иригъэзэ-

3. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэрал властым и гъэзэщ ак уэ органхэм зэхуэдэ хабзэхэм я ІуэхукІэ» Федеральнэ я зэхэлъыкІэм, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэрал властым и гъэ-Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и зэщакіуэ органхэм я зэхэтыкіэм и іуэхукІэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2014 гъэм жэпуэгъуэм и 11-м къыдигъэкІа Указ №199-УГ-мкІэ къищтам, зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэн икІи абы и пункт 3-м хэт «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Граждан жылагъуэ Іуэхущапіэхэм ядэлэжьэнымрэ лъэпкъхэм я ІуэхухэмкІэ и управленэ» псалъэхэм къакІэлъыкІуэу дэщІыгъужын «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Щэнхабзэм и хъугъуэфІыгъуэхэр къэралым ихъумэнымкіэ и управленэ» жиіэу.

4. Мы Указым къару егъуэт Іэ щыщІэз-Республикэм Щэнхабээм и хъугъуэфІыгъуэхэр къэрадза махуэм щегъэжьауэ. лым ихъумэнымкІэ и управленэм нэ-

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм КІУЭКІУЭ Юрий и Іэташхьэ

Налшык къалэ 2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 27-м нанс, къызэгъэпэщыныгъэ, къинэмыщТ №173-УГ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Ізтащхьэм и деж ЩІыпІэ унафэр зэрызэрагъакіуэр егъэфіэкіуэнымкіэ щыіэ советым хэтхэр къэштэным и

ІуэхукІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Щэнхабзэм и хъугъуэф ыгъуэхэр къэралым ихъумэнымкіэ и управленэм и Іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

и Іэтащхьэм и Указ

зэрагъакіуэр егъэфіэкіуэнымкіэ щыіэ хуэгъэза и іыхьэм. советым хэтхэр къэщтэн мы Указым и гуэдзэным зэритым хуэдэу.

«Урысей Федерацэм и субъектхэм я

законым и 17-нэ статьям и пункт 4-м,

Конституцэм и 81-нэ статьям и «б»

Щэнхабзэм и хъугъуэфІыгъуэхэр къэралым ихъумэнымкІэ и управленэ къызэ-

2. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и

Щэнхабээм и хъугъуэфІыгъуэхэр къэра-

лым ихъумэнымкІэ и управленэм теухуа

хъыбэ дыдэу щылэжьэну цІыху бжы-

гъэмрэ абыхэм я лэжьапщІэ фондымрэ

мы Указыр гъэзэщІэным пыщІа фи-

Республикэм

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм

пунктым япкъ иткіэ унафэ сощі:

Правительствэм хуэгъэувын:

Къэбэрдей-Балъкъэр

Къэбэрдей-Балъкъэр

положенэр къищтэну;

Іуэхухэр дигъэкІыну;

гъэпэшын.

къиштэну:

2. Къару имыІэжу къэлъытэн «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж ЩІыпіэ унафэр зэрызэрагъакіуэр егъэфіэкіуэнымкіэ щыіэ советым и іуэхукІэ» 2014 гъэм бадзэуэгъуэм и 15-м Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэта-

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и щхьэм къыдигъэкІа Указ №152-УГ-м и Іэтащхьэм и деж ЩІыпІэ унафэр зэры- пункт 2-м Советым хэтхэр къэщтэным

> 3. Мы Указым къару егъуэт Іэ щыщІэздза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Юрий и Іэтащхьэ

Налшык къалэ 2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 27-м *№174-УГ*

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2015 гъэм шэкІуэгъуэм и 27-м къыдигъэкІа Указ № 174-УГ-мкІэ къищтащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж ЩІыпІэ унафэр зэрызэрагъакіуэр егъэфіэкіуэнымкіэ щыіэ советым

къуэдзэр *(зэгурыІуауэ)*

хэтхэр Кіуэкіуэ Ю. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэр (Советым и

тхьэмадэщ) Егоровэ Т. Б. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и УнафэщІыр *(Советым и тхьэмадэм и къуэдзэщ,* зэгуры/уауэ)

Къуэдзокъуэ М. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и УнафэщІыр (Советым и тхьэмадэм и къуэдзэщ)

Мусуков А. TI. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІыр (Советым и тхьэмадэм и къуэдзэщ) **Ажокъуэ Хь. С.** - Лэскэн муниципальнэ

районым щІыпІэ унафэр зегъэкІуэнымкІэ и советым и тхьэмадэм и къуэдзэр (зэгүрыІуауэ)

Алэкъей А. М. - Налшык къалэ округым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр (зэгурыІуауэ) Іэхъуэбэч А. Н. - Бахъсэн муници-

пальнэ районым щІыпІэ унафэр зегъэкіуэнымкіэ и советым и тхьэмадэм и къуэдзэр (зэгуры/уауэ)

Ахъы А. Б. - Бахъсэн муниципальнэ районым хыхьэ Ислъэмей къуажэм и Іэта- пальнэ районым и щІыналъэ админи-

Ахъуэхъу Къ. М. - Шэджэм муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр (зэгурыІуауэ)

Берд Хь. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Жылагъуэ палатэм и тхьэмадэр *(зэгурыІуауэ)*

Березнев С. Н. - Май муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэм и къуэдзэр *(зэгурыІуауэ)*

Бырхьэм З. А. - Бахъсэн къалэ округым щІыпІэ унафэр зегъэкІуэнымкІэ и советым и тхьэмадэм и къуэдзэр (зэгурыlуауэ) **Бышэн А. А.** - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІымрэ мылъкумрэ

ІуэхухэмкІэ министрыр Джатэ Р. Хь. - Дзэлыкъуэ муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр (зэгурыІуауэ)

Джаппуев Р. К. - Іуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и Тырныауз къалэм и страцэм и Іэтащхьэр *(зэгурыlуауэ)* **Храмцов А. Н.** - Къэбэрдей-Балъкъэр (зэгурыІуауэ)

Захарченкэ Н. Г. - Прохладнэ муниципальнэ районым хыхьэ Ульяновскэ къуа-

пальнэ районым щІыпІэ унафэр зегъэкІуэнымкІэ и советым и тхьэмадэм и

жэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)* **КъарэцІыкІу М. Б**. - Аруан муници-

Кіэрэф М. А. - Федеральнэ налог къу-

лыкъущІапІэм и управленэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм и унафэщіыр *(зэгурыіуауэ)* **Кладько И. Е.** - Прохладнэ къалэ окру-

гым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)* **Красножон Т. И**. - Дзэлыкъуэ муници-

пальнэ районым щыщ Светловодскэ къуажэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)* **Лыхь З. А**. - Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм финансхэмкІэ и минист-Мэлбахъуэ Б. Хь. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Зако-

нодательствэмкіэ, къэрал ухуэкіэмкіэ, щІыпіэ унафэр зегъэкіуэнымкіэ и комитетым и унафэщ ыр *(зэгуры уауэ)* **Марьяш И. Е.** - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Къэзыпщытэ-къэзыбж па-

латэм и унафэщІыр (зэгурыІуауэ) Маслов Н. А. - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и муниципальнэ щІына-

лъэхэм я совет» ассоциацэм и гъэзэщІакІуэ директорыр *(зэгуры* уауэ) **Муртазов Б. С.** - Шэрэдж муници-

страцэм и Іэташхьэр Пэнагуэ М. А. - «Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм и муниципальнэ щІыналъэхэм я совет» ассоциацэм и правленэм и унафэщІыр *(зэгурыІуауэ)* **Рахаев Б. М**. - Къэбэрдей-Балъкъэр

Республикэм экономикэ зыужьыныгъэм-

кІэ и министрыр Сарбашевэ С. М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и УнафэщІым и къуэдзэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм щІыпІэ унафэр зегъэкІуэным и ІуэхухэмкІэ и управленэм и унафэщІыр

Селиховэ О. А. - Шэджэм муниципальнэ районым хыхьэ Звёзднэ посёлкэм и Іэтащхьэр (зэгурыІуауэ)

Уянаев К. Хь-М. - Іуащхьэмахуэ муниципальнэ районым и щІыналъэ админи-

Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм щІыпіэ унафэр зегъэкіуэным и Іуэхухэмкіэ и управленэм и чэнджэшэгъур (Советым и секретарщ)

Ячный И. В. - Прохладнэ муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэр *(зэгурыІуауэ)*

Налшык къалэ округым хыхьэ Белэ Речкэ къуажэм и щІыналъэм щыщ Іыхьэм мардэ пыухыкіахэр (карантин) шыгъэувыным и Іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Унафэ Налшык къалэ округым хыхьэ Белэ и пункт 1-м къыщыгъэлъэгъуа щІына-

Речкэ къуажэм унагъуэ псэущхьэм хьэщ- лъэм унагъуэ псэущхьэхэр, абыхэм хьэкъыхэкІыу, «Ветеринарием и ІуэхукІэ» 1993 гъэм накъыгъэм и 14-м къащта Урысей Федерацэм и Закон №4979-1-м и 17нэ статьям ипкъ иткІэ икІи Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ВетеринариемкІэ и управленэм 2015 гъэм щэкіуэгъуэм и хьэщхьэрыіуэ узыр гъэкіуэдын мурадкіэ:

23-м къигъэхьа тхыгъэ №38/УВ816-м тету, 1. Налшык къалэ округым хыхьэ Белэ Речкэ къуажэм и щіыналъэм хыхьэ Іыхьэу ищхъэрэ, къухьэпІэ лъэныкъуэхэмкіэ Бабаевым и уэрамым, къуэкіыпіэмкіэ Беш-Тау уэрамдыхьэм, ищхъэрэкІэ Налшык псыхъуэм я къэухьым

къриубыдэу мардэ пыухык ахэр (каран-

2. Карантиным и лъэхъэнэм мы унафэм

тин) махуэ 60 піалъэкіэ гъэувын.

хьэрыіуэ уз къеуэліауэ наіуэ зэращіам хэмрэ джэдухэмрэ яхэту кърашыну, апхуэдэу а шІыналъэм унагъуэ псэущхьэхэр щащэну хуиткъым. 3. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ВетеринариемкІэ и управленэм хуэ-

гъэувын хьэщхьэрыіуэ узыр а щіыналъэм щыгъэкІуэдынымкІэ зэфІэгъэкІыпхъэхэр Налшык къалэ округым и щІыналъэ администрацэм щІыгъуу зэхилъхьэу игъэзэшІэну.

4. Мы Унафэм къару егъуэт Іэ щыщІэздза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІЎЭ Юрий

Налшык къалэ 2015 гъэм щэкІуэгъуэм и 30-м *№164-PГ*

• Гу зылъытапхъэ

Сымаджэхэм папщІэ чэнджэщхэр

- Инсульт зэуа цІыхум, абы и Іыхьлыхэм я гъащіэм зехъуэж. лъыну щіыкіэр къагурыіуэнымкіэ, Іэпкълъэпкъым и лэжьэкІэр зэтеузэманымрэ абы траухуэн хуей мэхъу. Инсульт хъуахэм я школыр

хуейщ, я Іыхьлыхэм зэрыкІэлъып- хэмрэ - Республикэ клиникэ сыма- район сымаджэщым пэщІэдзэ

джэщым лъынтхуэ узыфэхэмк э и лъынтхуэ узыфэхэмк э и къудамэм: телефоныр: 8-918-724-22-60; 42-49-09; сайтыр: www.rkbkbr.ru. сайтыр: www.crbprohladniy.ucoz.

> КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм и пресс-Іуэхущіапіэ.

Япэ хэплъэгъцэм къызэдащтэ

зыбжанэм щыхэплъащ.

«2016 гъэм, 2017 - 2018 гъэхэм тещ I ыхьауэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и бюджетым и ІуэхукІэ» унафэм и проектыр япэ хэплъэгъуэм къыщызэдащтащ зэlущlэм. КъБР-м финансхэмкіэ и министр Лыхь Заур республикэ бюджетыр тегуэша зэрыхъуам щытепсэлъыхьым, ар щІыналъэм и социально-экономикэ зыужьыныгъэм хуэгъэпсауэ зэрыщытыр жиlащ.

2016 гъэм республикэ бюджетым иІэну хэхъуэр сом мелард 24-рэ мелуани 3-рэ, къигъэсэбэпыну зыхуеинур сом мелард 25-рэ мелуан 346,2-рэ мэхъу. ИІэнумрэ къигъэсэбэпынумрэ сом зы мелардрэ мелуан 343,2-кІэ зэщхьэщокІ.

Налог къыхэхыкІэм халъхьа зэхъуэкІыныгъэхэм я фІыгъэкІэ, акцизым къыпэкІуэ ахъшэр къэлъытауэ, 2016 гъэм республикэм езым и хэхъуэр ВРП-м тещІыхьауэ процети 9,8-кІэ нэхъыбэнущ.

КъБР-м и бюджетым налогыу къыхахауэ иІэну хэхъуэр сом мелард 12-рэ мелуан 633,7-рэ хъунущ, ар 2015 гъэм елъытауэ хэплъащ, икІи ар къапщтэ хъуну арэзы тепроценти 4,1-кІэ нэхъыбэщ. Налогым хэмыхьэ хэхъуэу яІэнур сом мелуан 923,5-рэ

Федеральнэ мылъкум къыхэкІыу 2016 гъэм республикэм сом меларди 10-рэ мелуан 445,8-рэ къы Іэрыхьэнущ.

2016 гъэм къэралым ди республикэм сом мелардитІрэ мелуан 621-рэ къритынущ, Іуэху пыухыкІахэм тригъэкІуэдэну. Абы щыщу сабий зеиншэхэр, адэ-анэм я нэІэ щІэмыту къэна сабийхэр унэкІэ къызэгъэпэщыным - сом мелуан 41,4-рэ, мэкъумэш ІэнатІэм зегъэужьыным сом ным хухахыр сом мелуани 10-кІэ зэрагъэ- къащтащ. Абы халъхьа зэхъуэкІыныгъэ-

ментым и Унэм щек**іуэкіа зэіущіэм іуэху** Іуэхутхьэбзэм щіат уасэм щыщ яхуэпшы- джэщымрэ я Іуэху зытетым зэригъэгузазэрызэхуащІыжым и зэранкІэ лэжьапІэм къыІуагъэкІыжахэмрэ бын зыгъуэта биеу иратынумрэ текІуэдэнущ сом мелуан 825.2-pa.

> Ахъшэм и Іыхьэшхуэ егъэджэныгъэм, узыншагъэр хъумэным, зыхузэфІэмыкІхэм ядэІэпыкъуным, щэнхабзэм, спортым, мэкъумэш ІэнатІэм ехьэлІа унафэхэр гъэзэщІэным хухахащ.

КъБР-м и Парламентым БюджетымкІэ. налогымрэ финансхэмкІэ и комитетым и унафэщі Афэщіагъуэ Михаил зэрыжиlамкlэ, бюджетым и япэ хэплъэгъуэм ирихьэлІэу зэрагъэзэхуэжын хуейуэ Іуэхугъуэ 80-м нэблагъэ къагъэлъэгъуащ. ЩэкІуэгъуэм и 18-м КъБР-м и Парламентым шрагъэкіуэкіа зэіущіэм абыхэм щыхэплъэри, 46-р зэдэарэзыуэ Іуахащ, адарэзы техъуауэ щытащ. АфэщІагъуэм зэрыжиlамкlэ, бюджетым и проектым «Уры-

ЗэlущІэм къыщыпсэлъащ Парламентым щылажьэ адрей политикэ партхэм я лыкіуэхэри.

КъБР-м и Парламентым щэнхабзэмкіэ, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм зегъэужьынымрэ хъыбарегъащІэ ІэнатІэхэмкІэ и комитетым, КПРФ-м и къудамэу ди республикэм щыІэм и унафэщІ Пащты Борис бюджетым и ныкъусаныгъэу къилъытэхэм шытепсэлъыхым жијаш промышленностымрэ хьэрычэт мащІэмрэ зегъэужьы- кіуэхэм и Іуэхукіэ» КъБР-м и Законыр 676,6-рэ хухахынущ. Сом мелуан 391,1-р мэщІам, республикэм щаухуэ Перинаталь- хэмкІэ ягъэбелджылащ зи суд ящІауэ

ныным, ціыхур щылэжьа іуэхущіапіэр вэр. Лышх узым щыпэщіэт сымаджэщыр зэрынагъэсыну мылъку бюджетым къыщалъытакъым, ауэ щыхъукІи, а узыфэм бзылъхугъэхэмрэ піалъэкіэ къэрал посо- зеубгъу. Пашты Борис жиіащ республикэм и чэзум къыхуэмыгъэсэбэпа федеральнэ ахъшэ Москва щрагъэхьыж къызэрыхъур, абыкІэ къуаншэхэм жэуап яхьын хуейуэ къызэрилъытэр.

КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмрэ щіалэгъуалэ политикэмкіэ и комитетым, «Захуагъэ здэщыІэ Урысей» политикэ партым и унафэщ Азычэ Светланэ зэрыжи амкіэ, бюджетыр республикэм и социально-экономикэ зыужьыныгъэм тещІыхьауэ гъэпса хъуащ. Къапщтэмэ, мы гъэм егъэджэныгъэм ахъшэ нэхъыбэ хухахащ, ауэ нэхъ мащІэ фІэкІ зылъымысыни щыІэщ.

КъБР-м и Парламентым Мэкъумэш политикэмкіэ, экологиемрэ щіыуэпсым рейхэр бюджетым и проектым халъхьэну и хъугъуэф Іыгъуэр къэгъэсэбэпынымрэ щІы ІуэхухэмкІэ и комитетым, «Удзыфэхэр» политикэ партым и унафэщі Щхьэсей зэкъуэт» политикэ партым и фракцэр гъэпсо Сэфарбий зэрыжи амк Іэ, экономикэ, политикэ щытыкІэ гугъум дыщит зэманым бюджетым и проектыр ціыху- хэм я щыіэкіэ-псэукіэмкіэ мыхьэнэ зиІэ Іуэху нэхъыщхьэхэм хуэгъэпсауэ щытщ.

КъБР-м и къэрал мылъкур уней щІыным хуэгъэпса унафэм зэхъуэк і ыныгъэхэр хэлъхьэныр, къэрал-уней зэдэлэжьэныгъэмкІэ унафэм къару имыІэжу къэлъытэныр япэ, етІуанэ хэплъэгъуэхэм къыщызэдащтащ зэlущlэм. «Балигъ ныбжым нэмысахэм я жылагъуэ гъэса-

• КъБР-м и Парламентым

щытахэм апхуэдэ лэжьыгъэ епт зэрымы-

Депутатхэм япэ еджэгъуэу къащтащ «КъБР-м и Жылагъуэ палатэм и ІуэхукІэ» Законым халъхьа зэхъуэкІыны-

«КъБР-м щрагъэкІуэкІ жылагъуэ кІэлъыплъыныгъэм» теухуа законопроектми арэзы техъуащ депутатхэр. А хабзэм еубзыху жылагъуэ кІэлъыплъыныгъэр зищІысымрэ ар къызэрагъэсэбэпыну щІыкІэмрэ.

Зэlущіэм и кізухым ирагъэкіуэкіа Правительствэ сыхьэтым КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ - узыншагъэр хъумэнымкіэ и министр Шэт Ирмэ мы гъэм и мазибгъу палъэм къриубыдэу гулъынтхуэ узыфэхэм ебэныным теухуауэ ирагъэкІуэкІа лэжьыгъэхэм тепсэлъы-

УФ-м и Президент Путин Владимир и жэрдэмкіэ 2015 гъэр ди къэралым гулъынтхуэ узыфэхэм ебэныным и гъэу ягъэуващ. Абы и щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэр лъыр фІыуэ зэрыземыкІуэм къыхэкІ узыфэхэм къэралым ис цІыху куэд илІыкІ зэрыхъуарщ. 2015 гъэм дунейм ехыжам я процент 56,9-м щхьэусыгъуэ яхуэхъуар я лъыр фІыуэ зэрыземыкІуэрщ. Ауэ щыхъукІи, къэгъэлъэгъуапхъэщ а бжыгъэр 2015 гъэм елъытауэ проценти 5,5-кІэ зэрынэхъ мащІэр.

Я шхьэм лъы тэмэму зэрымыкіуэм илІыкІар мы гъэм 2014 гъэм елъытауэ проценти 3,8-кІэ нэхъ мащІэщ. Мы гъэм инсульт хъуащ цІыху 2182-рэ, гъэ кІуам елъытауэ апхуэдэхэм я бжыгъэр процент 19,6-кІэ нэхъыбэщ.

Инсульт къызэуа сымаджэхэм я узыншагъэр щрагъэф Іэк Іуэну Налшыкрэ Прохладнэрэ сымаджэщ зэпэщхэр щолажьэ. 2015 гъэм РСЦ-м кардиологие къудамэ къыщызэІуахащ, лъынтхуэ узыфэхэр къыщахутэ къудамэхэр жэщи махуи мэлажьэ.

ЩОМАХУЭ Залинэ.

ПэщІэдзэр 1-нэ нап.) - Дызэрыт илъэсым ставкэр зэрыщыту фэтэрыр зэрыхъум тращІыхьащ икІи метр зэбгъузэнатІэ къэс соми 6,22-рэ хуагъэзащ. А ахъшэм гъэ къэс зихъуэжынущ инфляцэр зыхуэдэм тещІыхьауэ. Фэтэрым щыпсэухэм я

бжыгъэм зыри елъытакъым. <u>- Унэхэр къызыхуэтыншэу</u> зэгъэпэщыжыным трагъэкіуэдэну ахъшэр зэхуэхьэсынымкіэ нырщ икіи муниципальнэ щіына-

хъыщхьэу тІу щыІэщ. Япэрауэ, щегъэжьауэ чэзу пыухыкІам тету дэтхэнэми хуитыныгъэ ират фе- зэгъэпэщыжыным тегъэкlуэдэдеральнэ, республикэ законода- нырщ. Апхуэдэу щыт пэтми, зэтельствэм тету лажьэ кредит рыжытащи, ціыхухэм щыпсэу ІуэхущІапІэм езым и счёт щхьэхуэ унэр къызыхуатыншэу зэгъэпэкъыщызэlуихыу а ахъшэр щы- щыжыным хухах ахъшэр пыгъэщзэхуихьэсыну. Апхуэдэ счёт къы- хьэхук ауэ зэхуахьэсыну хуитщ. зэІухынымкІэ унафэр фэтэр куэд хъу унэхэм щыпсэухэм гъэ кlуам лъэм и гугъу пщіымэ, ар блэкъащтэн хуеящ. Мы Іуэхум теу- кlащ. Фэтэр куэд хъу унэхэм хуауэ апхуэдэ жэрдэм зыгъэлъэ- щыпсэухэм а унэхэр зезыхьэ комгъуахэм ахъшэр щадзауэ езыхэм паниехэм, псэупэр зи мылъкуу я счёт хэхахэм халъхьэ.

ЕтІуанэ хэкІыпІэр цІыхухэм фэтэрхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэ- унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным трагъэкlуэдэну ахъ- щыжынымкlэ фондхэр къызэшэр щІынальэ операторым и счёт рызэрагьэпэщыну щІыкІэр къыхэхам хилъхьэнырщ. Уеплъыпэ- хахыну я къалэну щытащ. Абы мэ, а ІэмалитІым ящыщу дэтхэ- пыщІа Іуэхухэм прессэри, телевинэми фіым къыдэкіуэу арэзы денэри, нэгъуэщі хъыбарегъащіэ укъэзымыщі Іуэхухэри хэлъщ, Іэмалхэри зыубгъуауэ тепсэахэр куэдым елъытащ. Абы къы- лъыхьащ, административнэ щІыхэкіыў сэ фэтэр куэд хъу унэхэм налъэхэм а іуэхухэм ятеухуа зэіущіэсхэр къыхузоджэ нэхъ жы- щіэхэр щрагъэкіуэкіащ. Апхуэдэ щригъэкіуэкікіэ: джэру щытыну, ціыхубэ хъыбар- зэіущіэхэр щхьэусыгъуэ зэмыегъащіэ Іуэхущіапіэхэм къытра- ліэужьыгъуэхэм къыхэкіыу щрадзэхэм, Интернетым иралъхьэхэм мыгъэкІуэкІыфа унэхэр муницищыгъуазэ защіыну, нэхъыщхьэ пальнэ шіыналъэхэм къышыда- дзэнум, ирагъэкіуэкіыну лэжьыдыдэр арши, мы Іуэхум пыщауэ гъэкіа унафэхэм япкъ иткіэ хакъэхъу зэхъуэкІыныгъэхэр зы- гъэхьащ «Къэбэрдей-Балъкъэр зымрэ, абыхэм ятекІуэдэну ахъхуэдэр щІыналъэ операторым и Республикэм фэтэр куэд хъууэ шэм, ахъшэм и хэкІыпІэм, унэр деж къыщащІэну.

ш**Іапхъэр сыт? Псалъэм папщІэ**, оператор» фондым Іуэхутхьэбээ шІыналъэ операторым и счётым ахъшэ хилъхьэу щіэзыдза ціыхум хуитыныгъэ иіэ иужькіэ езым и счёт щхьэхуэ къызэри-<u>гъэпэщу и ахъшэр абы хилъ-</u> хъу унэхэм щыпсэухэм ящыщу хьэжыну?

ным къыщыгъэлъэгъуащ. Ауэ, шэр щІыналъэ операторым и къыщищтэкіэ, а документацэр зэрыжыстащи, ар хэктыптэхэм счётым иралъхьэну тезыухуахэм, ящыщу нэхъыфІ дыдэу къэп- апхуэдэу фэтэр куэд хъу унэхэм лъытэ хъунукъым. Фэтэр куэд хъу царсхэм ящыщу апхуэдэ ахъшэр гъзувхэм унэхэм щыпсэухэм я нэхъыбапІэр зэрызэхуахьэсыну щІыкІэм теу-Іэтыгъчейчэ зэрыщытыр къэп- хуа унафэ и зэманым къриубыдэу лъытэмэ, абы зэхэмыбзу къыдэ- къэзымыщтахэм я къалэнщ УрыкІуэнур нэхъыбэщ, сыту жыпІэмэ, сей Федерацэм и Граждан комы Іуэхум жыджэру икІи емызэ- дексым и 445-нэ статьям къы-

Іэнщи, фэтэр куэд хъу унэхэр къы- ным теухуа зэгуры уэныгъэ щы- щарищыл ізкіэ; зыхуатыншэу зэгъэпэщыжыным- налъэ операторым иращІылІэкІэ щІынальэ операторым и счет ну. хэхам щызэхуахьэс ахъшэр дэтхэнэ унэми и счёт хэхам ирилъхьэ **лэжьыгъэм кіэлъыплъыр хэт?** хъунущ, ар нэгъуэщІ унэхэр зэгъэпэщыжыным трамыгъэкІуэдэн хьэсыр ахъшэшхуэ мэхъу икІи тацэм къыщыгъэлъэгъуахэм зэпапщіэ. Ахъшэр зэрызэрагъакіуэ ар зэхамыдыгъуэу тэмэму къызэ- резэгъыр къыщипщытэкіэ; щіыкіэм дэтхэнэри кіэлъыплъы- рагъэсэбэпынумкіэ шэсыпіэ пыуфынущ Интернетыр къигъэсэбэ- хыкахэр щыгэн хуейщ. Абы къыпурэ. Мыбы пыщіа лэжьыгъэ псо- хэкіыу къэралым зэхилъхьащ ми ціыхухэм щыгъуазэ защі апхуэдэ ахъшэр зэрахъумэм кіэхъунущ «Къэбэрдей-Балъкъэр лъыплъынымкІэ системэ хэха. Республикэм фэтэр куэд хъууэ

аргуэру «мылъку зэхэлъым» къэрал комитетыр. хуагъэкІуэжу зэрыхуейуэ къагъэсэбэпыну? Псэупіэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным трагъэкіуэдэну ахъшэр зэ-<u>хэхыным теухуа унафэр сыт</u> мардэхэмрэ ткlийуэ тетын хуейщ тещlыхьауэ къызэрагъэсэбэпым Апхуэдэ къалэныр унэр зыщэху-

40-23 телефонымкІэ псалъэу.

Щхьэусыгъуахэр мащіэкъым

хуэдэ піалъэм къриубыдэу <u>къащтэ хъуну?</u>

- Іэмал нэхъ тэмэму къалъытэр взнос псори зы чысэм илъхьэ**сыт хуэдэ Іэмалхэр къагъэсэ бэпыну?**лъэм къриубыдэу щыІэ фэтэр куэд хъу унэхэр мы программэр - Абы и лъэныкъуэкІэ Іэмал нэ- лажьэу щыхуежьа япэ илъэсхэм

Унафэ къыщащтэн хуея пlащытхэм я зэгухьэныгъэхэм я зэјущіэхэр ирагъэкіуэкіыну икій зыхуищІэнухэм.

Урысей Федерацэм ПсэупіэмкІэ и кодексым и 181-нэ статьям и лъхьэкІэ; Іыхьэ 1-м зэритымкіэ, фэтэр куэд унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэ-- Апхуэдэ хуитыныгъэр зако- щыжыным трагъэкіуэдэну ахъ- хьэзыркіэ, проект документацэр шыжу ціыхухэр бгъэдэтын хуейщ. зэригъэувым тету псэупіэ унэр

> - ЩІыналъэ операторым и - Мы Іуэхум хуэгъэзауэ зэхуа-

Япэрауэ, щІыналъэ оператощы із унэхэр къызыхуатыншэу рыр къэралым щагъэува хабзэгъэпэщыжынымкіэ щіыналъэ зэхэм тету зэрылажьэм кіэлъыпоператор» фондым 8(88662) 42- лъын, документ къэпщытэныгъэхэр иригъэкІуэкІын, зы Іуэху-- ЦІыху куэд щІоупщІэ езыхэм щІапІэм екіуалІэурэ лэжьыгъэхэр щыткъым. Планым темыту щІы-<u>зэхалъхьэ ахъшэм тращІыхьын-</u> къызэрызэрагъэпэщым кlэлъып- налъэ операторым и лэжьэкlэр <u>кІэ хъуну унафэр зыхуэдэм. А</u> лъын папщІэ уполномоченнэ ор- къапщытэн папщІэ прокуратурэм ахъшэр банкым къыщызэlуаха гану ягъэуващ Къэбэрдей-Балъ- и органхэм я арэзыныгъэ хуейсчёт щхьэхүэм халъхьэу зэхүэ- къэр Республикэм Энергетикэм- къым икlи къэпщытэныгъэр зэзыхьэсахэм ятещіыхьауэ унэ кіэ, тарифхэмкіэ, псэупіэм и Іэна- рырагъэкіуэкіынумкіэ щіыналъэ **щхьэхуэхэм трагъэкіуэдэну**, **е** тіэм щыкіэлъыплъынымкіэ и

ЩІыналъэ операторыр федеральнэ законхэм, Урысей Федерацэм и адрей хабзэ мардэхэм, Къэбэрдей-Балъкъэр Республи- зэхуахьэса ахъшэр хъума зэры- а унэм щыщ псэуп!эр я мылъку <u>рызэхуахьэсыну щІыкІэр къы-</u> кэм и законхэмрэ адрей хабзэ хъум икІи ар зыхухаха мурадым щыхъуа махуэм щегъэжьауэ.

мы къыкіэлъыкіуэ лэжьыгъэхэр

фэтэр куэд хъу унэм хиубыдэ мылъку мыгуэшар къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжын щыщІагъэхэр зыхуэдэмрэ зыхуэдищыгэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэ- къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжы-- Счёт хэхам теухуауэ зэдгээ- гъэпэщыжынымкіэ щіыналъэ ным пыщіа нэгъуэщі лэжьыгъэхэм ятеухуа Гуэхухэр щигъэхьэзыркіэ икіи фэтэр куэд хъу унэхэм щыпсэухэм я пащхьэ щри-

- псэупІэ унэр къызыхуатыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ, абы теухуа проект документацэр щигъэтехническо регламентым, стандартхэм, адрей документхэм къазэрезэгъыр щипщытэкІэ;

- унэр къызыхуатыншэу гъэпэшыжыным пыша Іуэхутхьэбзэхэмрэ лэжьыгъэхэмрэ зэфІэзыгъэкІыну подряд организацэхэр къыщыхихкІэ икІи абы Мыбы ехьэліауэ щхьэхуэу жыс- къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжы- зыхуэфащэ зэгурыіуэныгъэхэр

- подряд организацэхэм Іуэхутхьэбзэхэмрэ лэжьыгъэхэмрэ ягъэува піалъэхэм тету зэрырагъэкІуэкІыр, а Іуэхутхьэбзэхэмрэ лэжьыгъэхэмрэ проект докумен-

- ягъэзэщІа лэжьыгъэхэр къы-

зэрищтэмкіэ актхэр щитхкіэ. ЩІыналъэ операторым иригъэкІуэкІ лэжьыгъэр уполномоченнэ органым езыр щыхуей пlaлъэм икІи къэпщытэныгъэхэр егъэкІуэкІынымкІэ илъэс планхэр къимыщтэу къепщытэ. Апхуэдэ къэпщытэныгъэхэр гъэкіуэкіыну піалъэр пыухыкіауэ операторым нэхъ пасэу хъыбар

ирагъащІэркъым. Мыдрейуэ, фэтэр куэд хъу унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэ-

кІэлъоплъ КъБР-м Ухуэныгъэмрэ псэупІэ-коммунальнэ хозяйствэмкІэ и министерствэр. Абыхэм ятеухуа къэпщытэныгъэхэр уполномоченнэ органым къищта графикым тету илъэсым зэ нэхърэ мынэхъ мащІэрэ ирагъэкІуэкІ. Къэпщытэныгъэр зыхуэгъэзар фэтэр куэд хъу унэхэм щ осхэм я мылъку мыгуэшар къызыхуэзэгъэпэшыжынымкІэ щІыналъэ программэм тету а илъэс дыдэм ирагъэкІуэкІ лэжьыгъэхэрщ. Апхуэдэу езым къыбгъэдэхуэ полномочиехэм тету щІынальэ операторыр зэрылажьэм кіэлъоплъ прокуратурэм и органхэр, УФ-м Къэзыбж и палатэр, Финанс-бюджет кІэлъыплъыныгъэмкІэ федеральнэ къулыкъущІапІэр (Росфиннадзорыр), КъБР-м и Къэзыпщытэкъэзыбж палатэр, КъБР-м ФинансхэмкІэ и министерствэр.

А псоми щІызгъужыну сыхуейщ счёт хэхам щахъумэ ахъшэр унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным фіэкі нэгъуэщі мурадхэм ятещІыхьауэ къызэрамыгъэсэбэпыфынур. Абыи къыщымынэу, банкым зэрыщахъумэм папщІэ а ахъшэм проценткіэ хагъахъуэри унэхэр къызыхуатыншэу зэгъэпэщыжыным и закъуэщ зытрагъэкІуэдэфынур.

Унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ ахъшэ ямытыну хуит ящіхэр, апхуэдэ взносхэм я лъэныкъуэкІэ льготэ зиІэхэр щыІэ?

- «Урысей Федерацэм Псэупіэмкіэ и кодексым, Урысей Федерацэм и закон акт щхьэхуэхэм зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным и ІуэхукІэ» 2015 гъэм мэкъуауэгъуэм и 29-м къащта Федеральнэ закон №176-ФЗ-м ипкъ иткІэ псэупІэ унэхэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ взносхэм процент 50-м щІимыгъу хукІэрагъэху мы къыкІэлъыкІуэ гупхэм хиубыдэ цІыхухэм:

1) Чернобыль къыщыхъуа гузэвэгъуэм радиацэм пыщІа узыфэ хьэлъэ хэзыхахэм, а гузэвэгъуэм и лъэужьхэр гъэкІуэдыным пыща лэжьыгъэхэр Чернобыль АЭС-м зэрыщрагъэкІуэкІам и зэранкіэ ныкъуэдыкъуэ хъуахэм; 2) зауэм ныкъуэдыкъуэ щыхъуа-

3) Хэку зауэшхуэм хэтахэм;

4) щІыпіэ зэмыліэужьыгъуэхэм щекІуэкІа зауэхэм я ветеранхэм; 5)«Бийм къиухъуреихьа Ленинград щыпсэуам» дамыгъэр зрата

6) Хэку зауэшхуэм хэтахэу, абы ныкъуэдыкъуэ щыхъуахэу, щіыпіэ зэмылі эужьыг ъуэхэм щекі уэкіа зауэхэм я ветеранхэу хэкІуэдахэм (ліахэм) я унагъуэхэм;

7) Семипалатинск ядернэ Іэщэр щыщагъэунэхум радиацэм и зэран зэкІа цІыхухэм.

Фэтэрыр зи мылъкуу щытым унэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэ-<u> щыжынымкІэ взносхэр хи-</u> мылъхьэу екіуэкіамэ, и псэупіэр щищэкіэ, ар ирагъэпшы-

ныжыну? - Урысей Федерацэм ПсэупіэмкІэ и кодексым и 158-нэ статьям и Іыхьэ 3-м къызэригъэувымкіэ, фэтэр куэд хъу унэр къызыхуатыншэу зэгъэпэщыжыным езыхэм я ахъшэ трагъэкІуэдэну я къалэнщ а унэм щІэс псоми. щыжыным трагъэкІуэдэн папщІэ Апхуэдэ къалэн абыхэм яІэ мэхъу

мылъкур зыіэщіэлъам имыта взносри абы ирагъэпшыныжынущ. Абы къыхэкІыу взносхэмкІэ щІыхуэ щымыІэным зи сэбэп хэлъыр фэтэрыр зыщэхужырщ.

Взносхэр зымытхэм сыт иращІэфынур?

- Апхуэдэ цІыхур щІыналъэ операторым судым иритыну хуитыныгъэ иІэщ икІи операторым и лъэјур судым къыщіыхуимыщіэн щхьэусыгъуэ щыІэкъым. Апхуэдэм деж үнэр къызыхуэтыншэу зэгъэпэщыжынымкІэ щІыхуэ зытелъым зыхуэфащэ взносхэри, суд Іуэхум щіыналъэ операторым тригъэкІуэда ахъшэри, зэретхьэкъу нэгъуэщІ ахъшэри ирагъэпшынынущ.

- Фэтэр куэд хъу унэм щып сэухэм ар къызыхуэтыншэу зэ-<u>ъэпэщыжы</u>нымкІэ́ зэманым ятамэ, ауэ унэр ущіэс мыхъужыну кхъахэ хъуауэ къыщІидзыжамэ, сыт хуэдэ унафэ яшІынур?

- Урысей Федерацэм ПсэупІэмкІэ и кодексым и 174-нэ статьям и Іыхьэ 2-м зэритымкІэ, фэтэр куэд хъу унэр кхъахэу икІи ар къутэн хуейуэ е реконструкцэ шІыпхъэу къалъытамэ, фондым и ахъшэр фэтэр куэд хъу унэр Іухыным е реконструкцэ щІыным трагъэкІуадэ. Абы къыдэхуа ахъшэр а унэм щыпсэуахэм иратыж КъБР-м и Правительствэм 2013 гъэм щэкіуэгъуэм и 19-м къыдигъэкіа унафэ №298-ПП-м къызэрыщыгъэ-

лъэгъуам хуэдэу. · Зи гугъу тщІы мы Іуэхум хэлъ гугъуехь нэхъыщхьэр ціыхухэм тэмэму взносхэр къызэрамытырщ. Ар къызыхэкІыр сыт? Мы лэжьыгъэхэр зэрекіуэкіын хуейр ціыхухэм гурагъаіуэрэ? Фэтэр куэд хъу унэхэм хиубыдз фэтэрхэр зи мылъкуу щытхэм сыт хуэдэ чэнджэщ ептын?

 Мыбдежым къыщыхэзгъэщы ну сыхуейщ фэтэр куэд хъу унэхэр къызыхуатыншэу зэгъэпэшыжыным текІуэдэну ахъшэр къыхэхынымкІэ къэралым и щІыналъэ куэд дяпэ зэритыр. Зэрыщыту Урысей Федерацэм ику иту а взносхэм я процент 70-р къышыхахмэ, ди деж щызэхуахьэсыфыр проценти 3 къудейщ, мы Іуэхум теухуауэ лэжьыгъэшхуэ щІыналъэ администрацэхэми, цІыхубэ хъыбарегъащіэ Іуэхущіапіэхэми, къэрал властым и органхэми, щІыналъэ операторхэми, депутатхэми ирагъэкіуэкі пэтми.

СызэреплъымкІэ, абы и лъэныкъуэкІэ щхьэусыгъуэ зыбжанэ щыі эщ. Ди ціыхухэр жылагъуэ Іуэхухэм жыджэру хэту есакъыми, Іэтыгъуейщ. Абы къыдэкІуэу къэгъэлъэгъуапхъэщ республикэм щыпсэухэм хэхъуэшхуэ зэрамыІэр. Апхуэдэу фэтэр куэд хъу унэхэр къэралым зэригъэпэщыжыну и къалэну къэзылъытэхэр мащІэкъым. Апхуэдэу куэдым къагуры/уэркъым унэр къызыхуатыншэу зэгъэпэщыжыныр зищІысыр. Фэтэр куэд хъу унэхэр зезыхьэ компаниехэр тэмэму зэрымылажьэм къыхэкІыу, а унэхэр зехьэнымрэ зыхуей хуэгъэзэнымрэ текІуэдэну ахъшэр фэтэрхэр зи мылъкухэм ятыркъым, абы ирагъэщхьри щІыналъэ операторым и счётми взносхэр иралъхьэркъым. Ауэ дэтхэнэ унэри жьы зэрыхъур, а унэр зэрыщыту абы щІэсхэм зэрамылъкур псоми къагурыІуэн хуейщ.

БАТЫР Любэ.

ЩІэпхъаджащІэхэм къахэкІыжыну мурад зыщІахэм ядэІэпыкъунущ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щолажьэ Терроризмэмрэ экстремизмэмрэ япыща Іуэхухэм къапыкіыну мурад зыщіахэр мамыр гъащіэм хэгъэзэгъэжынымкІэ КъБР-м и Іэтащхьэм и деж щыІэ комиссэ. Ар къызэрызэрагъэпэща къудейм къегъэлъагъуэ терроризмэмрэ экстремизмэмрэ къэкіуэн зэрамыіэр къызыгурыІуахэм ядэлэжьэну икіи ахэр гъащіэм хэзэгъэжынымкІэ ядэІэпыкъуну къэралыр зэрыхьэзы-

КОМИССЭМ и къалэн нэхъыщхьэр терроризмэмрэ экстремизмэмрэ ехьэліа іуэхухэм къапыкіыну мурад зыщіахэм юридическэ, медицинэ, психологие дэгэлыкъуныгъэ етыным, лэжьапіэ увынымкіэ, псэупіэкіэ абыхэм защіэгъэкъуэным хуэгъэзауэ властым зыхуэфащэ и ІэнатІэхэм, хабзэхъумэ Іэнатіэхэм, жылагъуэ зэщіэхъееныгъэхэм ирагъэкІуэкІ лэжьыгъэр зэгъэуІунырщ.

Комиссэм и лэжьыгъэм къыщелъытэ законым ебэкъуа ауэ абы хущІегъуэжа цІыхум дэІэпыкъун и лъэныкъуэкІэ Урысей Федерацэм и уголовнэ правэм щыщІэгъэбыда мардэ пыухык ахэр. Къапштэмэ, езыр хэгъэзыхь щымы ву хабзэншагъэхэр лэжьыным къызэрыпыкlам теухуауэ хъыбарыр къызыбгъэдэк а ц ыхум и Іуэхум щыхэплъэк э, уголовнэ, уголовно-процессуальнэ законодательствэм хуит ещІ абы уголовнэ жэуапыр щхьэщахыну е щагъэпсынщІэну, абыкіэ щхьэусыгъуэ пыухыкіахэр щыіэмэ.

Урысей Федерацэм и Уголовнэ кодексым и 205-нэ, 205.1нэ, 208-нэ, 210-нэ, 282.1-нэ, 282.2-нэ статьяхэм щ агъужахэм къызэрыщыгъэлъэгъуамкІэ, терроризмэм, экстремизмэм пыща щіэпхъаджагъэхэм япыщіауэ зэрыщытам къыхэкІыу уголовнэ жэуапым ирамышэлІэн папшІэ цІыхур псом япэу езым и фІэфІыныгъэкІэ апхуэдэ щІэпхъаджагъэхэм къапыкІын хуейщ. УФ-м и Уголовно-процессуальнэ кодексым и 40.1-нэ Іыхьэм къызэрыщыгъэлъэгъуамкІэ, ишхьэкІэ къыщыгъэлъэгъуа щІэпхъаджагъэхэр илэжьауэ шэч зыхуащіым (ягъэкъуаншэм) а Іуэхур зэхэзыгъэкі къулыкъущІэм зыхуигъазэу жриІэ хъунущ судым нэмысу абы дэІэпыкъуну, зыхуэфащэ щІэпхъаджагъэр зэхэгъэкіынымкіэ жыджэру зыщіигъэкъуэну зэримурадымкіэ зэгурыІуэныгъэ ирищІылІэну зэрыхьэзырыр. Апхуэдэм деж ягъэкъуаншэм зыхуигъэувыжа къалэн псори зэригъэзэщ ам тещ ыхьауэ судым абы трилъхьэфынущ зыхуэфащэ статьям къыщыгъэлъэгъуа тезырым нэхърэ нэхъ щабэ, апхуэдэу а тезырыр условнэу ипшыныну игъэувыфынуш.

Ялэжьа хабзэншагъэхэм хущІегъуэжауэ хабзэхъумэ органхэм жыджэру ядэlэпыкъухэм ятеухуауэ комиссэр судым е властым и адрей органхэм елъэ уфынущ ягъэкъуаншэ ціыхум тралъхьэ тезырыр ягъэмэщіэну е щхьэщахыпэну,

тезырыр условнэу тралъхьэну. Комиссэм щІэх-щІэхыурэ зыкъыхуагъазэ хабзэм къемызэгъыу ІэщэкІэ зызэщІэзыузэда гупхэм хэтахэм я Іыхьлыхэм, цІыхухэм я хуитыныгъэхэм къыщхьэщыж зэгухьэныгъэхэм, адрей жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм я лІыкіуэхэм икіи къолъаіуэ яубыдахэм яхуэгъэзауэ хабзэхъумэ органхэм ирагъэкіуэкі лэжьыгъэхэр законым тетыныр къызэгъэпэщыным, апхуэдэ цІыхухэм уголовнэ жэуапыр ящхьэщыхыным е тралъхьэ тезырыр гъэмэщІэным, терроризмэм пыщіа щіэхъаджагъэхэр зэралэжьам къыхэкіыу тралъхьа тезырыр зыпшынахэр гъащІэм хэгъэзэгъэжыным теухуауэ. Комиссэр зыхуэфащэ уполномоченнэ органхэм ящІыгъуу апхуэдэу лъэІу псоми щхьэхуэу хоплъэ.

Къапштэмэ, комиссэр иужьрей зэманым хэплъаш экстремист гупхэм яхэта цІыху зыбжанэм я лъэІухэм. Абыхэм ятеухуауэ хабзэхъумэ органхэм ящІыгъуу ирагъэкІуэкІа лэжьыгъэхэм япкъ иткіэ къэлъэіуахэм ящыщу зыр езым и жэрдэмкіэ щіэпхъаджащіэ гупхэм къазэрыхэкіыжам ипкъ иткіэ уголовнэ жэуапыр щхьэщахащ. Адрей Іуэхухэр иджыпсту зэхагъэкІ.

Комиссэм республикэм ис псори къыхуреджэ езыхэри, я унагъуэхэри, я Іыхьлыхэри гузэвэгъуэшхуэ къызрикІуэ, щІалэгъуалэ куэд зытекІуадэ залымыгъэ Іуэхухэм зэрыхэмыхуэным егугъуну.

Комиссэм Іэщэкіэ зэщізузэда щіэпхъаджащіэ гупхэм хэтхэр къыхуреджэ Іэщэр ягъэтІылъыну, апхуэдэ гупхэм къахэкІыжыну, икІи нэхъри нэхъ гузэвэгъуэшхуэхэм зыщахъумэну. Абы папщІэ апхуэдэ гупхэм хэтахэм мы комиссэм е дэтхэнэ районми, къалэми террорым пэщІэтынымкІэ щы І экомиссэм зыхуагъэзэн хуейщ.

Комиссэр шэсыпіэ йохьэ мамыр гъащіэм хэзэгъэжыну мурад зыщіа дэтхэнэ зыми япэкіэ илэжьахэр ткіийуэ законым тету зэрызэхагъэкІынумкІэ. Абы папщІэ цІыхур езыр зыхуэфащэ комиссэм екІуалІэ е ар дзыхь зыхуищІым и пщэ ирилъхьэ хъунущ. Апхуэдэу пощтыр, телефоныр, Интернетыр къагъэсэбэп хъунущ.

Комиссэм и хэщапіэр: пошт адресыр: 360028, КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 27;

электрон адресыр: komissiadapt@mail.ru телефонхэр: (8662) 40-89-70, 47-32-56, 40-31-35. Террорым пэщіэтынымкіэ муниципальнэ комиссэхэм я аппаратхэр муниципальнэ районхэмрэ къалэ округхэмрэ я администрацэхэм я унэхэм щолажьэ. Абыхэм я телефонхэр:

Бахъсэн къалэм (8-866-34) 2-11-00, 4-25-04; Налшык къалэм (8-866-2) 77-58-65, 42-74-90; Прохладнэ къалэм (8-866-31) 4-11-95, 7-00-35; Бахъсэн районым (8-866-34) 4-24-34, 4-26-22, диспетчер ІэнатІэ зэгуэтым 4-25-50, 4-26-45; Дзэлыкъуэ районым (8-866-37) 4-11-00, 4-19-59; Лэскэн районым (8-866-39) 9-52-75, 9-53-63; Май районым (8-866-33) 2-32-36, 2-29-96; Прохладнэ районым (8-866-31) 4-58-33, 4-50-40, террорым пэщіэтынымкіэ дежурнэр 4-10-90; Тэрч районым (8-866-32) 4-17-90, 4-10-06; Аруан районым (8-866-35) 4-24-63, 4-40-25; Шэджэм районым (8-866-30) 4-10-41, 4-11-44; Шэрэдж районым (8-866-36) 4-10-01, 4-14-47; Іуащхьэмахуэ районым (8-866-38) 4-30-79, 4-21-04 • Ди зэпыщІэныгъэхэр

МэшбащІэ Исхьэкъ ІуэхубащІэу къалъытэ

Адыгэ тхакіуэ ціэрыіуэ Мэшбащіэ Исхъэкъ иджыблагъэ щы ащ Тырку Республикэм икІи Анкараи Истамбыли дэс адыгэхэм яІущіащ, и гъащіэм, и творческэ гъуэгуанэм, адыгэ Іуэхум хуиІэ еплъыкІэхэмкІэ хамэщІ щыпсэу ди лъэпкъэгъухэм ядэгуэшащ. Мэшбащіэм ціыхухэм ядригъэкіуэкіа псалъэмакъхэмкіэ адыгэхэм я псэм нэхъри къыщигъэушащ хэкужьым къыхуаІэ гурыщІэр, зи гур кіуэдыным нэсахэм гугъэм и кіапсэ кіапэ я Іэм ІэщІилъхьа хуэдэу.

МЭШБАЩІЭР къыщыхъуа унагъуэм мэш куэд ищІзу зэрыщытар аращ, дауи, абы и унэціэр къызытекіар. Апхуэдэу щытми, езыр, мэшым къыщымынэу, ІуэхубащІэщ, абыи къыщымынэу, ІуэхуфІ бащІэщ. ЗэрытщІэщи, Кавказ Ищхъэрэм искъым МэшбащІэ Исхьэкъ хуэдэу адыгэм, адыгагъэм, цІыхугъэм ятеухуа тхылъ куэд зи къалэмыпэм къыпыкlа адыгэ тхакіуэ. Псори зэхэту къапщтэмэ, абы и тхылъхэм я бжыгъэр 120-м щ егъу. Адыгэ-Хьэгъурхэ я пхъурылъху Ахьмэд-Мидхьэт тхылъ 204-рэ итха пэтми, абы Исхьэкъ и «Мывэ щхьэлым» хуэдэ тхылъышхуэ яхэткъым, ди лъэпкъым теухуари зытущ фіэкіа хъуркъым, псори тыркубзэщ зэритхар. Исхьэкъ и тхылъхэм ящыщу 20-р романышхуэщ. Абы и ІэдакъэщІэкІхэр том 20 хъууэ адыгэбзэкІи урысыбзэкІи мы гъэм къыдагъэкІыж тхакІуэшхуэр илъэс 85-рэ щрикъум ирихьэлІэу.

МэшбащІэр Адыгей тхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм и тхьэмадэщ ліэщіыгъуэ ныкъуэм щіигъуауэ, Урысей тхакІуэхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщіым и къуэдзэщ куэд лъандэрэ. мазэм и япэ тхьэмахуэ къэс абы и хэщіапіэм Ар илъэс куэдкіэ щытащ Адыгейми, Красно- щызэхуэсрэ адыгэ бзылъхугъэхэм япщэфіа дар щІыналъэми, Урысей Федерацэми, Совет Союзми я хабзэубзыху ІэнатІэхэм я депу- джыжьышхэ кІасэ зэдащІыныр, зэдэуэршэтату. Мы зэманым ар УФ-м и Президентым и рыныр. А зэхуэсхэм абыхэм хьэщ э гуэр ирадеж щылажьэ Жылагъуэ палатэм хэтщ Адыгэ гъэблагъэри, пщэдджыжьышхэр зэфlэкlа Республикэм и лыкіуэу. И лэжьыгъэфіым пап- нэужь, ар къагъэпсалъэ, ямыщіэ гуэрхэм щіэ Мэшбащіэм хуагъэфэщащ саугъэт куэд, щыгъуазэ зыхуащі. Апхуэдэ хьэщіэ лъапіэт а ціэ лъапіэ зыбжанэ.

ІуэхуфІбащІэу, лэжьакІуэшхуэу, цІыху жа- Исхьэкъ. ну икІи еш имыщІзу псэу Исхъэкъ къызыхэкІа адыгэ лъэпкъым папщІэ куэд зыхузэфІэкІ, жэуаплыныгъэ ин зыхэзыщіэ ціыху щэджа- лъэпкъ гупсысэр и псэм зэрыхыхьам, тхэн щэщ. Жиlам тебгъуэтэж адыгэлlым Тыркум зэрыщlидзам, тхакlуэ нэсыр зыхуэдэн хуейм, щыпсэу ди лъэпкъэгъухэр нэхъапэlуэкlэ къи- адыгэ лъэпкъ lyэхум еплъыкlэу хуиlэхэм, гъэгугъат абыхэм яхуеблэгъэну. КАФФЕД-м езым хэгъуэгу куэд къызэрызэхикіухьам, и гухэт хасэхэм я тхьэмадэхэм ящыщ КІуэкІуэ къэкІыжхэм, н. къ. ТхакІуэм зэрыжиІамкІэ, и Дженгиз зэрыриухылам тету, палъэр къы- адэшхуэм и хьэщащым щызэхиха уэршэрхэм, щысым, ар Тыркум кІуащ. Анкара дыщы- пасэу фызабэу къэна и анэ тхьэмыщкІэм жиІэу щетвысэхым, дэ гъусэ къытхуащващ дызы- щыта гъыбээхэм сабиипсэм лъэпкъ гупсыхуей-дызыхуэфІхэмкІэ зызыхуэдгъазэ хъуну щіалэхэр, аршхьэкіэ ди малъхъэм (убых- ліыхъужь уэрэдхэр, уэрэдыжьхэр, іуэрыіуаажьукъу щІалэм) япэ зыкъригъэщри, махуэ тэхэр, Іуэтэжхэр, усыгъэхэр аращ лъэпкъ псом абы дигъэхьэщащ, къалэми ди нэгу гупсысэм ноби и къежьапІэр. зыщригъэужьащ. Анкара Быдапіэм машынэ Исхьэкъ илъэси 8 фіэкіа мыхъуу итхащ и япэ хэм. Анкара къыщаіэта упщіэхэр нэхъыбэу кІуэркъыми, абы лъэсу дыдэкІащ. ГъэщІэ- усэр. Ар зи фІыгъэр адыгэбзэм хуезыгъэджа эныракъэ, илъэс 85-рэ зи ныбжь Мэшба- и япэ егъэджакІуэрщ. (Псалъэм къыдэкІуэу щіэр дяужь къимынэу, къызэтемыувыізу, зи- жытіэнщи, адыгэбзэр езыгъэджхэм ізмал куэд мыгъэпсэхуу быдапіэм дэкіыфащ. Щіылъэ дапшэщи яіэш гум къинэжын фіыщіэ ящіэну.) лъэгум къыщыщіэдзауэ къапщтэмэ, а бы- Тхакіуэм и япэ тхылъыр езыр илъэс 18 фіэкіа дапіэм и лъагагъщ метри 110-рэ. Абы укъеп- мыхъуу дунейм къытехьащ. Абы къыщегъэлъыхмэ, къалэ псом хуиту ухоплъэ, азэн джа- жьауэ зэпымыууэ матхэ ар, лъэпкъ литерапІэ лъагэхэри Іэгум итым хуэдэщ.

АПХУЭДЭУ махуэр кіуа нэужь, Анкара гъэ ин хуищіу, ціыху гупсысэр иузэщіу. АХасэм пщыхьэщхьэм дыкіуащ. А Хасэм Урыс-Кавказ зауэжьым, адыгэр хэкуі и тхьэмадэу илъэс куэдкІэ щыта сэ фІыуэ рахуам, хэхэс адыгэхэм ятеухуа тхылъ куэд и сощІэ щэбэт, тхьэмахуэ махуэхэм абы цІыху къалэмыпэм къыпыкІащ МэшбащІэм. Абы и куэд зэрекІуалІэр. КъатиплІу зэтет унэшхуэм, сытхьэмадэрэ пэт, тІысыпІэ щыщызмыгъуэтыжи шыГэт. Абы жыджэру йокГуалГэ лъэпкъ Тыркум дыкГуэн шГэхъуам и шхьэусыгъуэхэм щэнхабзэм гъунэгъу зыхуэзыщІыну зигу илъ ари ящыщт. Ди зэхуэзэхэм кърихьэлІа цІыху адыгэхэр. Апхуэдэхэщ къэфэным зыхуэзыгъа- куэд къеджакіэт а романым. Абыхэм зыкъытсэ сабийхэри, балигъхэри, театр гъуазджэм хуагъазэри къыджаlащ тхыгъэр хуабжьу ягу дихьэххэри, пшынэ еуэнымкіэ гупжьейм хэт- зэрырихьар, тхакіуэм и нэгъуэщі тхылъхэри хэри, адыгэбзэкІэ тхэкІэ-еджэкІэ зэзыгъащІэхэри. «Тхылъ гуэр къэтщэхунщ е адыгэ «Ирахуахэр» романми лъэтеувэ щыхуащІауэ шхын гуэр зыlудгъэхуэнщ», - жызыlэу къа- жыпlэ хъунущ. кіуэ хьэщіэхэри куэду щызэблокі Анкара Адыгэ Хасэм. Ар къэтлъытэри, Хасэм нэхъ щемыувэхми, адыгэм зыщигъэгъупщэн хуейпщыхьэщхьэущ дыщекіуэліар.

ЗэІущІэм цІыху куэд дыдэ къримыхьэлІами, ар гъэщіэгъуэну, купщіафізу екіуэкіащ. Исхьэ- ар къи зэрыжиlауэ, нэхъыщхьэр къэкlуам я бжы- зыхэс, зыдэпсэу лъэпкъхэм езыр щапхъэ яхуэгъэратэкъым, атІэ игурэ и псэкІэ фІэфІу абы хъуурэ фІыуэ зэрахущытыным, - къыхигъэзыкърезыгъэхьэлІарщ. ЯпэщІыкІэ сэ къе- щащ щыпсалъэм МэшбащІэм. - Урысей ФекІуэлІахэм Исхьэкъ тыркубзэкІэ езгъэцІы- дерацэри Тырку Республикэри зыухуахэм, хуащ, ар зыхуэдэ цІыхур, и лэжьыгъэхэр къагурызгъајузу. Итјанэ псалъэр езым естри, ар псэлъащ, сэ сритэрмэшу. ЗэдзэкІыным гупсысэм и кіуэкіэр зэрызэпигъэум къыхэкіыу, нэхъ къэтщтэнут Исхьэкъ и закъуэ псэлъамэ, арщхьэкіэ залым щіэсхэм я Іыхьэ щанэ хуэдизым адыгэбээ ямыщІэу къыщІэкІащ. Къекіуэліахэм я щанитіым ди анэдэлъхубзэр зэраlурылъми хуабжьу дыщыгуфlыкlат МэшбащІэмрэ сэрэ.

Апхуэдэу сыхьэтищым нэблагъэкІэ дыуэршэра нэужь, къекіуэліахэм я упщіэ куэдым жэуап яритащ Исхьэкъ. Псалъэмакъыр кlыхьыlуэ хъуа пэтми, гу лъыптэртэкъым абы хэтхэр ешауэ: псори яфіэфіу, я гуапэу едаіуэрт хэкужьым къикіа хьэщіэ лъапіэм и псалъэм. Ар зэфіэкіа нэужь, хасэм и кафем щытІуагъэхуащ абы щапщэфІ адыгэ шхынхэу псыхьэлывэ, хьэлыуэ хуэдэхэр.

Жэщым тіэкіу зыдгъэпсэхури, пщэдджыжьым кхъухьлъатэкІэ Истамбыл дыкІуащ. Абы къыщытпежьа Кіуэкіуэ Дженгиз ди гъусэу дэ дашащ Гъэсэныгъэмрэ щэнхабзэмкіэ фІыщІэ хасэу Щамил и цІэр зезыхьэм. Ар 1978 гъэм яухуащ дагъыстэн, шэшэн, абазэ, адыгэ лъэпкъхэм къахэкІа цІыхухэм. Илъэс зыбжанэ лъандэрэ ар хъуащ Адыгэ-абазэ фІыщІэ хасэ. Апхуэдэ хасэхэм я къалэн нэхъыщхьэр зылъэмыкіхэм, хуэныкъуэхэм ядэіэпыкъуну арами, Щамил и цІэр зезыхьэ фІыщІэ хасэм къалэну зыхуигъэувыжахэр абы къыщынэркъым. Хасэм и ТуэхущТафэхэр хуэгъэпсащ ныбжыыщІэхэри нэхъыжыы Іуэхэри адыгэ щэнхабзэм ешэлІэным, лъэпкъ гъэсэныгъэ яхэлъхьэным, я акъылымрэ зэфІэкІымрэ зегъэужьыным. «Зэдэшхэ ІэфІщ» адыгэ псалъэжьыр ягъэпэжу, хасэм хабзэ щыхъуащ

Литературэм и илъэс 2015

абыхэм зезыгъзужьахэм адыгэр зэращыщыр дэри тщІэжыпхъэщ, зымыщІэхэри щыгъуазэ

Ар къытеувы ащ и иужьрей лэжьыгъэми. «Хэхэсхэр» романыр тхылъу иджыри дунейм къытехьакъым, ауэ Адыгейм къыщыдэкІ «Зэкъуэшыныгъэ» журналым Іыхьэ-Іыхьэурэ къытрадзэ. Си мурадщ ари тыркубзэкІэ зэз-

ЭТХЭНЭ зы адыгэ тхакІуэми щапхъэ хуэхъупхъэу зы хабзэ гъэщІэгъуэн дахэ хэлъщ Исхьэкъ, сыт имытхми, япэрауэ, адыгэбзэкlэ къегъэщі. Итіанэщ урысыбзэкіэ зэрадзэкіыу къыщыдагъэкІыр, нэгъуэщІыбзэхэми щрагъэзагъэр. Дауи, анэдэлъхубзэкІэ тхам нэхърэ нэхъ лъэщ, нэхъ гуакІуэ пхуэтхынукъым. Исхьэкъ здынэса лъагапІэр ІупщІу абы щыхьэт тохъуэ. Апхуэдэщ КІыщокъуэ Алими, нэгъуэщІ тхакІуэшхуэхэри. Ахэр «МэшбащІэ Исхьэкъ», «КІыщокъуэ Алим» зыщІар я анэдэлъхубзэрщ, я анэ быдзышэм хуэдэу я бзэм, я лъэпкъ щІэиным зэрыщІапІыкІарщ.

Исхьэкъ зэрыжиlамкlэ, цlыхур тхакlуэ хъун папщІэ Іуэхугъуищ хуейщ. Япэрауэ, Тхьэм къыхилъхьауэ, къыдалъхуауэ зэчий хэлъын хуейщ. Апхуэдэ зэфІэкІ куэдым яхэлъынкІэ хъунущ, ауэ ар игъуэм къапщІзу зебгъзужьмэщ къыщыпхуэщхьэпэнур. АбыкІэ къалэнышхуэ яІэщ пэщІэдзэ еджапІэм адыгэбзэр щезыгъэджхэм. Ахэращ сабийм хэлъ зэфІэкІым гу лъызытэн, абы адэкІэ зезыгъэужьын хуейр. ЕтІуанэрауэ, уемызэшу, укъимыкІуэту, уигу умыгъэкІуэду утхэн хуейщ.

МэшбащІэ Исхьэкърэ

Хъуажь Фахърирэ.

лъэпкъ шхыныгъуэхэр зэдашхыныр, пщэд-

пщэдджыжьым абыхэм я дежкІэ МэшбащІэ

Хуабжьу купщІафІэу къыщыпсэлъащ а

хасэм МэшбащІэр. Исхьэкъ тепсэлъыхьащ

сэр къыщагъэушауэ щытащ. Адыгэ гъыбзэхэр,

турэм, щэнхабзэм я зыужьыныгъэм хэлъхьэны-

Урыс-Кавказ зауэжьым, адыгэр хэкум зэры-

иужьрейхэм ящыщщ «Ирахуахэр» романыр.

Ар тыркубзэкІэ зэздзэкІри къыдэзгъэкІащ сэ.

яхузэддзэкіыну къыдэлъэіуащ. Зэіущіэхэм

къым къызыхэк амрэ и хэкужьымрэ, хущ экъун

хуейщ и лъэпкъым зыгуэр зэрыхуищІэным,

Дэнэ шымы!эми, сыт хуэдэ ш!ып!э и лъэр

нэгъуэщіхэм фіыкіэ яригъэціыхуным,

Сэ си ІэнатІэм тезгъэкІуадэ зэманым къищынэмыщауэ, жэщ къэс сыхьэти 3-4-кІэ сотхэ. Жэщым стха напэкіуэці зыбжанэм ящыщу сигу ирихьыжу зы-тіу фіэкіа къыщыхэзмыхыж щыІэщ. Апхуэдэу щыт пэтми, сымытхэу къэзгъанэркъым. Апхуэдэу умытхэу тхакІуэ ухъуфынукъым, - жеlэ МэшбащІэм. - А псоми япэ изогъэщ анэдэлъхубзэмрэ лъэпкъ щІэинымрэ. Анэдэлъхубзэр анэ быдзышэ пхуэмыхъуауэ, лъэпкъым и бзэкІэ жиІа гъыбзэхэм, уэрэдыжьхэм, усэхэм, ІуэрыІуатэхэм, лъэпкъым и нэгум щ эк ам, и тхыдэм ущымыгъуазэмэ, ахэр уигурэ уи псэкІэ зыхыумыщІэмэ, тхакlуэ ухъунукъым, ухъуми, лъэпкъым, цІыхубэм я псэм улъэІэсынукъым. Дуней псом ціэрыіуэ щыхъуа тхакіуэшхуэхэм я къежьапІэри езым я анэдэлъхубзэрщ, я лъэпкъ щІэинырщ.

Исхьэкъ и къэпсэлъэныгъэм къыщыхигъэщахэм ящыщщ ди лъэпкъым мытхауэ хабзэ нэхъыщхьэ гъэщ Гэгъуэн - Адыгэ Хабзэр зэриlэр, адыгэр абы зэрыщlапlыкlыр, адыгэ гъащІэр абы зэригъэпсыр, зэрипсыхьыр.

ЗэlущІэм и кІэухыу тхакІуэм жэуап яритащ къызэхуэсахэм я упщІэ зэмылІэужьыгъуэанэдэлъхубзэр хъумэным теухуауэ арамэ, Истамбыл япэ щрагъэщырт УФ-м лъэпкъ щхьэхуитыныгъэхэр зэрыщымащіэр, абыкіэ ди къэралыр адрей щІыналъэ зызыужьахэм къазэрыкІэрыхур, ар я жагъуэ зэрыхъур.

Дэтхэнэ зы упщІэми тхакІуэ, хэкулІ щэджащэм хуэфэщэн жэуап купщафіэ иритыжами, дауи, хэхэс адыгэхэр зыгъэп ейтей Гуэхугъуэхэр куэд мэхъу. МэшбащІэм къызэрыхигъэщауэ, ахэр зэфlэгъэкlынымкlэ пщэрылъышхуэ иlэщ Дунейпсо Адыгэ Хасэм.

Щамил и ціэр зезыхьэ Фіыщіэ Хасэм дыщыlауэ дыкъыщыщІэкІыжым, цІыхухэр къыдбгъэдыхьэурэ къыдэхъуэхъурт, фІыщІэ ини къытхуащІырт. Абыхэм ящыщ зым мыпхуэдэу къыджиlащ: «Совет лъэхъэнэм щыгъуэ тхакІуэм и гупсысэхэр, и гурылъхэр хуиту имытхыфрэ партым къахуигъэнэхуа лъагъуэ зэвым темыкіыфу, абы къыхэкікіэ а зэманым ятхахэм дзыхь щахуэпщыни ущеджэни щымыІ эу арат дызэрегупсысу щытар. Ауэ уэ къэдбгъэщІэжащ апхуэдэу уегупсысыныр захуагъэу зэрыщымытыр, ди нэри къэбгъэплъэ-

Апхуэдэ псалъэ гуапэ икіи купщіафіэ куэд иужькіи къыджаіащ пщыхьэщхьэшхэ Іэнэм дыщыпэрысым щыгъуи.

ХЪУАЖЬ Фахъри, «Адыгэ псалъэ» газетым и обозреватель. Налшык - Анкара -

• Абы дегьэпіейтіей

Сыт ныбжьыщІэхэр дэзыхьэхыр? нэхъ

КъБР-м и Жылагъуэ палатэм ще -кіуэкіа зэіущіэр теухуауэ щытащ адыгэ, балъкъэр лъэпкъ литературэхэм я зыужьыныгъэм, абыхэм я Іуэху зэІумыбзхэм. Зэхыхьэр къызэригъэпэщащ «Горянка» газетым и редактор нэхъыщхьэ, усакіуэ, «Жан» республикэ зэгухьэныгъэм и унафэщ Къаныкъуэ За-

3ЭІУЩІЭМ ирагъэблэгъащ КъБР-м и Тхакіуэхэм я зэгухьэныгъэм хэтхэр, зэдзэкlакlуэхэр, Гуманитар къэхутэныгъэхэмкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр институтым, библиотекэхэм я лэжьакіуэхэр, журналистхэр. Зэхыхьэм Іуэхугъуэ куэдым щытепсэлъыхьащ. Апхуэдэхэщ адыгэ, балъкъэр литературэхэм я щытыкІэр, лъэпкъ тхакІуэхэу урысыбзэкІэ тхэуэ щІыналъэм исхэм я художественнэ тхыгъэхэр зэрадзэкІыным ехьэліауэ щыіэ гугъуехьхэр, ахэр ягъэзэкІуэжа зэрыхъунур, нэгъуэщІхэри.

Къаныкъуэ Заринэ жиlащ «Жан» литературэ клубым гъэм и зэманхэм ятеухуауэ къызэригъэпэщ «Псом папщІи усыгъэхэр» Іуэхум хыхьэу усэ пшыхьхэр илъэсих хъчауэ зэрыригъэкІуэкІыр, усакІуэхэр, артистхэр, журналистхэр, еджакіуэхэр, зи ныбжькій іэщіагъэкій зэхуэмыдэ нэгъуэщі цІыху куэд къызэщІиубыдэу. Иджыблагъэ «Эльбрус» тхылъ тедзапІэм къыщыдэкІа тхылъ щхьэпэхэм я цІэ къриІуащ Къаныкъуэм. Ахэр Нало Заур, Мэкъуауэ Амир, Яропольский Георгий сымэ я ІэдакъэщІэкІхэрщ.

ГъуазджэхэмкІэ Кавказ Ищхъэрэ къэрал институтым и кафедрэм и унафэщ1 Щауэціыкіу Людмилэ тепсэлъыхьащ зэгуэр тхылъ еджэнымкІэ пэрыту щыта Урысейм щыпсэухэм къащіэхъўа щіэблэр иджы художественнэ тхыгъэхэм зэрыдамыхьэхыжым, зи тхылъыщІэ къыдэкІ ныбжьыщІэхэм я лэжьыгъэхэм щыуагъэхэр зэращыіэщіэкіым, абы и щхьэусыгъуэхэм, гъащІэм и лъапІэныгъэу цІыхухэм къалъытэхэм зэхъуэкІыныгъэхэр зэрагъуэтам.

- Тхылъ еджэным щІэблэр къыхуедджэну, дедгъэхьэхыну нэхъыжьхэм ди къалэнщ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, сабий литературэм хуэфащэ гулъытэ нобэ хуашІкъым. Дызэкъуэувэу Іуэху зэІумыбзхэм я хэкІыпІэхэр къэдгъуэтыну къытпэщылъщ, - жиІащ абы.

«Эльбрус» тхылъ тедзапІэм балъкъэр литературэмкіэ и къудамэм и унафэщі Табаксоев Мухътар и гуапэу къытеувы ащ тхылъеджэхэм я бжыгъэм фІыуэ хэщІыныгъэ игъуэтами, апхуэдэхэр иджыри куэду зэрыщыІэм. Іуэху зэІумыбзхэм я гугъу щищІым къигъэлъэгъуащ адыгэ, балъкъэр драматургиехэм зыужьыныгъэ зэрамыІэр, уеблэмэ, къуажэхэм дэс унагъуэхэр я анэдэлъхубзэкІэ зэрызэмыпсалъэр. Абы и щапхъэу Табаксоевым къихьащ языныкъуэ адыгэ, балъкъэр тхакІуэ, усакіуэ ныбжьыщіэхэм я анэдэлъхубзэр

«зэрахуримыкъум» къыхэкІкІэ урысыбзэкІэ зэрытхэр.

Ди жагъуэ зэрыхъунщи, анэдэлъхубзэм хуэфащэ гулъытэ хуащ ыркъым. Псори къыщежьэр унагъуэращ. Курыт еджапіэхэм урысыбзэмрэ урыс литературэмрэ зэрыщаджым хуэдиз сыхьэт бжыгъэ адыгэбзэм, балъкъэрыбзэм, адыгэ, балъкъэр литературэхэм хухахыркъым. Къэбгъэлъагъуэмэ, кІуэ пэтми ахэр нэхъри ягъэмащІэ. Республикэм зэпеуэ къыщызэрагъэпэщу курыт школхэм адыгэбзэр, балъкъэрыбзэр зэрыщрагъэджыну тхылъхэр фІагъ ин яхэлъу зэхагъэувэн хуейщ, ахэр нэхъыфіу зыгъэхьэзыр щіэныгъэліхэр, егъэджакіуэхэр ахъшэ саугъэткіэ трагъэгушхуэ, - жиlащ Табаксоев Мухътар.

Къэпсалъэм къыхигъэщащ нэхъыбэ дыдэу 2011 гъэм тхакіуэ ныбжьыщіэ 30-м нэблагъэм я япэ тхылъхэр къызэрыдагъэкlам. Апхуэдэуи абы я цІэ къриІуащ иджыблагъэ зи тхылъ къыдагъэкІыну яубзыхуахэм.

«Къэбэрдей-Балъкъэр» ГТРК-м и радиом и унафэщІ, зэдзэкІакІуэ Іэзэ Мэремкъул Ларисэ жиlащ тхыгъэфІхэр, щхьэпэхэр зэридзэкіыну къыщыхуихуэкіэ. насыпыфІзу зэрызыкъилъытэжыр, республикэм и тхакІуэ нэхъыжьхэм тхыгъэ купщіафіэ куэд я іэдакъэ къызэрыщіэкіар, тхылъым и пщІэр игъуэтыжын, зэдзэкlакlуэхэр ягъэхьэзырын зэрыхуейр.

Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр институтым адыгэ литературэмкіэ и щіэныгъэ лэжьакіуэ нэхъыжь Къэжэр Иннэ и гуапэу къыхигъэщащ республикэм и «Шыхулъагъуэ» литературэ хасэм и тхакІуэ ныбжыш Іэхэм зэфІэкІ зэраІэр, абыхэм я тхыгъэхэм зэрыдахьэхыр. Апхуэдэуи жиlащ тхэн щіэзыдзагъащіэхэм заужьын папщіэ нэхъыжьхэр ядэлэжьэн зэрыхуейр.

Зэхыхьэм къыщыпсэлъахэм къыщызэщІикъуэжым, Къаныкъуэ Заринэ къыхигъэщащ щІэблэр пасэрей ІэмалхэмкІэ художественнэ тхыгъэхэм зэрахудемыгъэхьэхынур. Абы и лъэныкъуэкІэ къыхилъхьащ лъэпкъ литературэхэм я Іуэху зэІумыбзхэм зэкъуэувэу хэкІыпІэхэр къыхуагъуэтын, щыщІэныгъэхэр ягъэзэкіуэжын папшіэ, мазэм зэ нэхъ мыхъуми зэхуэсыну.

Зэхыхьэм къыщыпсэлъащ Щоджэнціыкіу Алий и ціэкіэ щыіэ фондым и унафэщі Щоджэнціыкіу Леонид, Мэлбахъуэ Тимборэ и цІэр зезыхьэ Лъэпкъ къэрал библиотекэм и къудамэм и лэжьакІуэ Махиевэ Азизэ, КъБР-м и Жылагъуэ палатэм щэнхабзэмкіэ, хъыбарегъащіэ ІуэхущІапІэхэмрэ жылагъуэ зэгухьэныгъэмкІэ и комиссэм хэт Атмурзаев Магомед, «Къэбэрдей-Балъкъэр» телерадиокомпанием и редактор, КъБР-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Этчеев Музэфар сымэ, нэгъуэщІхэри.

ТЕКІУЖЬ Заретэ. Сурэтыр Мамий Руслан трихащ.

<u>Шэджэм ЕтІуанэ къуажэм Щэнхабзэм-</u> интернат №5, 9-нэ класс); кіэ и унэм щекіуэкіащ усэ къеджэнымкіэ «Шэджэм бжьыхьэ» зыфіаща район зэпеуэр. Мы гъэм ар теухуауэ щытащ урыс тхакіуэ, усакіуэ, литературэм-кіэ Нобель и саугъэтым и лауреат Бунин <u>Иван</u>.

ОЭПЕУЭМ и мыхьэнэр къегъэлъагъуэ Оилъэс къэс абы хэтыну хуей сабийхэм я бжыгъэр нэхъыбэ зэрыхъум. Апхуэдэу мы гъэм абы зыкъыщагъэлъэгъуащ усакІуэм и творчествэм дихьэх ныбжьыщ э 200-м

КъищынэмыщІауэ, сабийхэм я зэфІэкІ щагъэлъэгъуащ «Тхыгъэм хуащ а сурэтхэр» унэтІыныгъэми.

Район администрацэм егъэджэныгъэмкіэ и къудамэм и лэжьакіуэхэм къыхагъэщащ апхуэдэ зэпеуэхэм щІэблэр тхылъ еджэным зэрыдрагъэхьэхыр, щэнхабзэ лъапІэныгъэхэр ялъытэу къэхъунымкіи мыхьэнэшхүэ зэриІэр.

А махуэм ныбжьыщ эхэм «къагъэпсэужащ» усакіуэ ціэрыіуэм и усэхэм, поэмэхэм хэт ліыхъужьхэр. Зэпеуэм дэтхэнэ зыми фІы дыдэу зыхуигъэхьэзырат. Сабийхэр къызэджэ усэхэм декlуну макъамэ композицэхэр, слайдхэр гъэщ Іэгъуэну къыхахат.

Зэпеуэм и къэпщытакІуэ гупым къыхагъэщащ ныбжьыщ Іэхэр Іуэхум жэуаплыныгъэ пылъу зэрыпэрыхьар, нэхъыфІыр къыхэхыныр тыншу зэрыщымытар.

«Художественнэ къеджэныгъэ» тІыныгъэм гуп нэхъыщІэхэм я деж увыпіэхэр зэрыщагуэшар: япэ увыпіэ - Джэдгуэш Ратмир (Звезднэ

къуажэм дэт курыт школ, 8-нэ класс); етіуанэ увыпіэ - Мэремщауэ Даянэрэ Шэджэм къ., курыт школ №1, 9-нэ класс) Кайсинов Алексейрэ (Нартан къу., школ-

ещанэ увыпІэ - Къудей Жаннетэрэ (Шэджэм къ., курыт школ №3, 9-нэ класс)

Элекуевэ Лейлэрэ (Хъущтэ-Сырт къуажэ дэт курыт школ, 9-нэ класс). Гуп нэхъыжьхэм:

япэ увыпІэ - Алексахинэ Анастасие (Нартан къуажэ, школ-интернат №5, 11-нэ класс);

етІуанэ увыпІэ - Бэгъуэт Миланэ (Шэджэм къ., курыт школ №2, 11-нэ класс): увыпіэ - Хьэшкіул Аскэр-

рэ (Шэджэм къ., курыт школ №1, 11-нэ класс) КІэрэф Индирэрэ (Щхьэлыкъуэ къу., курыт школ №1, 1-нэ класс). «Тхыгъэм хуащІа сурэтхэр» унэтІыны-

гъэм гуп нэхъыщІэхэм я деж увыпІэхэр зэрыщагуэшар:

япэ увыпіэ - Дажиевэ Зухра (Шэджэм къ., курыт школ №3, 7-нэ класс); етіанэ увыпіэ- Шершневэ Ольгэ (Звезд-

нэ къуажэ дэт курыт школ, 7-нэ класс); ещанэ увыпіэ - Нэчо Дианэрэ (Щхьэлыкъуэ къу., курыт школ №2, 7-нэ класс) Тохаевэ Разиятрэ (Хъущтэ-Сырт къуажэ дэт курыт школ, 7-нэ класс).

Гуп нэхъыжьхэм: япэ увыпіэ - Самутовэ Дайанэ (Шэджэм къ., курыт школ №3, 9-нэ класс);

етІуанэ увыпІэ - Алэкъей Амир (Шэджэм ЕтІуанэ къу., курыт школ №2, 11-нэ класс); ещанэ увыпіэ - Тохъутэмыщ Беслъэн (Шэджэм къ., курыт школ №2, 10-нэ класс)

Зэпеуэм щытекІуахэм иратащ район администрацэм егъэджэныгъэмкіэ и къудамэм и дипломхэр, тхылъхэр, «Шэджэм бжьыхьэ» зэпеуэм и «Дыщэ кхъухь» дамыгъэр.

КІАРЭ Элинэ.

Армением и къалащхьэ Ереван щекіуэкіащ тэмэму зыхэзымыххэм дзюдомкІэ я япэ евпропэпсо чемпионат. Абы дыжьын медалыр къыщихьащ Къэбэрдей-Балъкъэрым ик Тэнащ Иннэ.

ЗЭХЬЭЗЭХУЭМ кърикІуахэм щытепсэлъыхьыжа зэlущІэ иджыблагъэ КъБР-м СпортымкІэ и министерствэм щекіуэкіащ.

- Иджы зыІэригъэхьа текІуэныгъэмкІэ Иннэ къигъэлъэгъуащ абы нэхъ лъэщ Урысейм зэрыщымыІэр. ДяпэкІи нэхъри ерыщу зигъасэмэ и ехъулІэныгъэхэм зэрыхэхъуэнум шэч лъэпкъ къытесхьэркъым, къыхигъэщащ Тэнащым и тренер Емкъуж Мухьэмэд.

ЗымащІэщ хуримыкъужар ди хъыджэбз цІыкІум дыщэ медалыр къихьыным. Ауэ зэман кІэщІым къриубыдэу Иннэ зыІэригъэхьа ехъулІэныгъэхэм тепщІыхьмэ, 2017 гъэм Тыркум щекІуэкІыну Сурдоолимп Джэгухэм абы текІуэныгъэр зэрыщызы Гэригъэхьэнур си фІэщ мэхъу, - щыжиІащ зэІущІэм КъБР-м СпортымкІэ и министр Хъущт Аслъэнбэч.

ИлъэсиплІ хъуауэ дзюдоист ныбжьыщІэр зыгъасэ Емкъужым къызэрыхигъэщамкІэ, тэмэму зэхэзы-

Куэдым я щапхъэ

мых спортсменхэм уадэлэжьэну икъукіэ гугъущ икіи бгъэдыхьэкіэ щхьэхуэ зыхуэныкъуэщ.

Сурдоолимп Джэгухэм дэ зэфlэкl лъагэ къыщыдгъэлъэ-гъуэну ди мурадщ, - жеlэ тренер цІэрыІуэм, - ауэ Иннэ хуэдэ гъэсэн сэ сиІэмэ, псори къыдэхъулІэну

- Сэ фіыщіэ ин хуэсщіыну сыхуейщ илъэс куэд щІаўэ гугъў къыздехь си гъэсакіуэ, си ущиякіуэ Емкъуж Мухьэмэд, - жеlэ Иннэ. Апхуэдэ тренер зэчиифіэхэм куэдкіэ я фіыгъэщ спорстменхэм зыіэрагъэхьэ ехъулІэныгъэхэр, ахэращ дэ текІуэныгъэм ухуэзышэ гъуэгу пэжым дытезыгъэувэр.

Илъэс 24-рэ зи ныбжь Тэнащыр адрейхэм елъытауэ куэд щ акъым дзюдом зэрыхыхьэрэ, ауэ и псэемыблэж зыгъэсэныгъэхэмрэ ерыщагъымрэ я фІыгъэкІэ «Урысей Федерацэм спортымкІэ и мастер» ціэ лъапіэр зыіэригъэхьакіэщ. 2013 гъэм абы Урысейм и чемпионатым - жэз, 2014 гъэм - дыжьын, 2015 гъэм дышэ медалхэр къыщихьащ. Апхуэдэу хэзыгъахъуэ спортсмен ныбжьыщІэм дяпэкІи ехъулІэныгъэхэр иІэну ди гуапэщ.

ЖЫЛАСЭ Замир.

• Футбол

Чемпионхэм я кибокым «Къэхъуныр» щытокіуэ

Къэхъун къуажэм и футбол командэм мы гъэр хуэугъурлащ. Зэи къэмыхъуауэ ар Къэбэрдей-Балъкъэрым и чемпион хъуащ икІи республикэм и кубокым и финалым нэсащ. Мис иджы аргуэру зы ехъулІэныгъэшхуэ зыІэригъэхьащ - КъБР-м и Чемпионхэм я кубокым щытекІуащ.

2015 ГЪЭМ республикэм и чемпион хъуар, Къэбэрдей-Балъкъэрым и кубокыр зыІэрыхьар, КъБР-м ФутболымкІэ и федерацэм и кубокыр зыхьар, япэ лигэм и гупитІым щытекІуахэр зыхэт Чемпионхэм я кубокым ипкъ иткІэ щы а зэхьэзэхүэр шэкүэгъуэм и 22-м иухаш. Псори щызэхэкіыну кізух зэіущіэр ягъэіэпхъуат «Къэхъуныр» Ипщэ, Кавказ Ищхъэрэ федеральнэ округхэм хыхьэ щІыналъэхэм мы гъэм щекІуэкІа чемпионатхэм щытекІуахэр кърихьэлІэу Іузэв къалэм къыщызэрагъэпэща зэпеуэм зэрыхэтам къыхэкlыу. Псалъэм къыдэкlуэу къыхэдгъэщынщи, къэхъундэсхэр абы занщізу щыхуэзащ нэгъабэрей апхуэдэ зэхьэзэхуэм щытекІуа Ростов областым щыщ «Донгаздобыча» командэм. Ди щlалэхэр 0:1-үэ къыхагъэщіащ. Къыкіэлыкіуэ махуэм Шэ шэным и «Вайнах»-м 1:1-уэ дэджэгури, зэпеуэм адэкlэ

хэтыжакъым, зыхэт гупым къызэрыхэмык ыфам папщ э. Къыздагъэзэжа Налшык «Къэхъуным» къыщыпэплъэрт Бахъсэн и «Автозапчасть»-р. КъБР-м и Чемпионхэм я кубокым и кlэух зэlушlэм ахэр щызэдэджэгуу зэхьэзэхуэм щытекІуар зэхагъэкІын хуейт.

Мы зэпэщІэтыныгъэр зэрытемыгъэкІуауэ иухми, къэхъундэсхэр зэпеуэм щытекІуэнут. АрщхьэкІэ республикэм и чемпионыр зыхуэпабгъэр текІуэныгъэрат. Джэгум и щіэдзэкіэм ар наіуэу къигъэлъэгъуащ - дакъикъэ пщыкІубл дэкІауэ арат «Къэхъуныр» япэ щищам.

Абдежми къэхъундэсхэр къыщызэтеувы акъым. Загъэпсэхүнү имыкі щіыкіэ, абыхэм иджыри топиті «Автозапчасть»-м худагъэкlащ икlи хэт текlуэнуми гурыІуэгъуэ ящіащ.

Джэгум и етіуанэ Іыхьэм мыхьэнэшхуэ иіэжтэкъым. Гугъу зримыгъэхьыщэурэ «Къэхъуным» ар иригъэухащ икІи кІзух бжыгъэр 3:1-м хуигъэкІуащ.

Апхуэдэ щІыкІэкІэ къэхъундэсхэм мы гъэм зи чэзу ехъулІэныгъэр зыІэрагъэхьащ. Абыхэм я хьэрхуэрэгъу псори хагъэщіащ икій яхуэфащэ дыдэу япэ увыпіэр аргуэру яубыдащ.

ХЬЭТАУ Ислъам.

8-15

11

щІигъу щІыхуэу къытехуащ.

иритакъым.

«Мидас» сату унэм и унафэ-

щіым законодательствэм къи-

гъэувхэр игъэзэщ акъым, щ ыхуэ

зытельыр мылькуншэу (банкро-

ту) къалъытэн щхьэкІэ зыхуей

тхылъыр арбитраж судым и чэзум

Къэпщытэныгъэ нэужьым, и

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Чемпионхэм я кубокым ипкъ иткіэ 2015 гъэм екіуэкіа зэхьэзэхуэм кърикіуар						
Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.
1. «Къэхъун» 2. «Автозапчасть» 3. «ХьэтТохъущы- къуей»	4 4 4	4 2 2	0 1 0	0 1 2	17-6 14-10 13-15	12 7 6
4. «Іэдииху»	4	1	0	3	7-15	3

ШІэблэ жыджэр

<u>КъытщІэхъуэ щІэблэр узыншэныр</u> урысей къэралыгъуэм и къалэн нэхъыщхьэхэм ящыщщ. АбыкІэ зыгуэркІэ сэбэп хъуну хуейуэ Ведомствэм щІэмыт хъумакіуэ іуэхущіапіэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэс 63-рэ зэрырикъуми теухуауэ футбол ціыкіумкіэ зэхьэзэхуэ щекіуэкіащ Дзэлыкъуэкъуажэ дэт курыт еджапІэ №2-м. А зэпеуэр зэхэшэным и жэрдэмщlакlуэщ МВД-м и УВО-м Дзэлыкъуэ куеймкіэ и къудамэм и уна-фэщі полицэм и полковник Афізунэ <u>Зураб.</u>

ЗЭХЬЭЗЭХУЭМ хэтащ Дзэлыкъуэкъуажэ и курыт еджапІэ №1-м, Каменномост и курыт еджапІэ №3-м, Сармакъ и курыт

еджапіэхэу №1- м, №2-м я гупхэр. Зэпеуэр удэзыхьэхыу екіуэкіащ. Зыгъэпсэхугъуэ дакъикъэхэм я зэфіэкі ягъэлъэгъуащ щіэныгъэ гуэдзэн етынымкіэ район центрым и гъэсэнхэм. Утыкум щызэхьэзэхуащ боксёрхэр, кикбоксёрхэр. Бэнэ-

кіэ хуитым и Іэмалхэр ягъэлъэгъуащ тре нер Лу Аскэр и гъэсэн спортсмен-разрадникхэм. Полицэм ведомствэм щІэмыт и хъумакіуэ Іэнатіэм и лэжьакіуэхэу Махуэ Азэмэтрэ Хъуран Къазбэчрэ ягъэлъэ-

гъуащ Іэпщэрыбанэ зауэмкІэ Іэмалхэр. Полицэм ведомствэм щІэмыт и хъумакіуэ Іэнатіэм и лэжьакіуэхэм я зэхьэзэхуэм япэ увыпІэр къыщызыхьа Дзэлыкъуэкъуажэм и школ №1-м и гупым кубокымрэ медалхэмрэ иратащ. Турнирым зэрыхэтам папщІэ щІыхь тхылъхэр топджэгу дэтхэнэми хуагъэфэщащ.

Гулъытэ шхьэхуэ зыхуащ ахэри шы і эш: Мэкъушэ Азрэтрэ Къардэн Русланрэ гъуащхьауэ нэхъ Іэзэщ, гъуащхьэхъумэ нэхъыфІу къалъытащ Махуэ Аланрэ Вэрокъуэ Резуанрэ.

Зэпеуэм и судья нэхъыщхьэ Гуэнгъэпщ Мусарэ зэхьэзэхуэр езыгъэкІуэкІа Ездэч Викторрэ щІыхь тхылъхэр иратащ ар егугъуу къызэрызэрагъэпэщам папщіэ.

СМОРОДА Еленэ.

Топджэгум зрагъэужь

министрацэм и пресс-ІуэхущІапіэм и лэжьакіуэ Кіарэ Элинэ хъыбар къызэрыдигъэщ амкіэ, Нартан къуажэм и курыт щытащ 1954 гъэм. Мы ма-еджапіэ №2-м щызэ-хуэхэм тренер-егъэджакіуэ хуэзыгъасэхэм я бжыгъэр фіэкіащ футбол губгъуэ ІэрыщІыр ухуэныр. Ар къызэрагъэпэщащ «2014 -2017 гъэхэм къуажэ щІыналъэхэм зегъэужьын» къэрал программэм ипкъ иткіэ. Псори зэхэту ухуэ-<u>ныгъэм текІуэдащ сом</u> <u>мелуани 2.</u>

МИНИ-футболымкІэ зыщагъэсэну хухаха губгъуэр ягъэува мардэм къреубыдэ икІи метр зэбгъузэнатІэ 880-рэ мэхъу. Абы шыІэщ профессионал спорт Іэмэпсымэхэр, ІэрыщІ губгъуэр къэухъуреихьащ, и ІэшэуэздыгъэкІэ лъашэхэр къызэгъэпэщащ.

Иджырей губгъуэр Нар-

31-м ирихьэл э сом мелуанитым нистративнэ Іуэху къызэ уихащ сом мелуани 2,6-м щ игъу гъэп-

икІи, щыхэплъэн папщІэ, Налшык

Іуэхуиплі къызэіуах

кэ шынагъуэншагъэмрэ корруп-

щІыгъуу, бюджет законода-

цэм пэщіэтынымкіэ и къудамэр

КъБР-м щыІэ МВД-м экономи-

къалэ судым игъэхьащ.

сату унэ» ООО-м бюджет лlэу- хэкlыу, УФ-м и КоАП-м и 14.13-нэ

жьыгъуэхэмрэ абыхэм щымыщ статьям и 5-нэ пунктымкіэ къалэ

фондхэмрэ фіэкіыпіэншэу хилъ- прокуратурэм «Мидас» сату унэм

хьэн хуейхэмкіэ гъатхэпэ кіуам и и унафэщіым хуэгъэзауэ адми-

<u>Шэджэм щІыналъэ ад-</u> тан щыетІуанэщ. Футболыр жьыщІэ, сабий гупхэу къуажэм нэхъ зыщызыужьа спорт лізужьыгъузхэм ящыщ зыщ. Япэ топджэгу гупыр къызэрагъэпэщауэ Къумыкъу Хьэчим и нэ́Іэ щІэту къуажэм зыщагъасэ

нэхъыжь командэу зы. ныб-

тІурыті. Псори зэхэту футбол секцэм йокІуалІэ цІыху

Топджэгу губгъуэщІэм и хагъэхъуэфынущ.

КЪЭХЪУН Бэч.

КЪЫЗЭРАХУТАМКІЭ субсидиеу статьям и 3-нэ Іыхьэмкіэ жэуа-

кіэ, гъэ кіуам и етіуанэ мазищым унафэщіхэм яхуэгъэзауэ уголов-

фермер Іуэхущіапіипліым я уна- щіэпхъаджагъэхэм щхьэкіэ, дэт-

фэщіхэм тхылъ нэпціхэр ягъэ- хэнэми илъэситхум нэс къехь икіи

хьэзырри, Къэбэрдей-Балъкъэ- сом мин пщейм нэблагъэ ира-

публикэм и прокуратурэм

ціагъэкіэ зыіэрагъэхьэн мурад-

шэ яща хуэдэу, мэкъумэшыщІэ-

Къэпщытэныгъэм кърикІуахэр

министерствэм щІалъхьат.

рым Мэкъумэш хозяйствэмкІэ и гъэпшын

«Сабиигъуэм и къалэм»

Сабийм и дунейпсо махуэр Налшык къалэ Щэнхабзэмрэ зыгъэпсэхунымкіэ и пар-кым къафэмкіэ и пэшым щагъэлъэпіащ. Ди газетым зэрытетащи, КъБР-м Лэжьы-гъэмкіэ, ціыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымрэ социальнэ дэlэпыкъуныгъэм-кlэ и министерствэм абы къыщызэри-гъэпэщат «Сабиигъуэм и къалэ» псапащіэ іуэхур.

БЫНУНАГЪУЭШХУЭХЭМРЭ унагъуэ хуэмыщ ахэмрэ къахэк а, щытык в гугъу ихуа сабийхэр къафэк в, уэрэдк в, саугъэтхэмк в ягъэгушхуэну, зыхагъэплъэну абы кърашэл ат. Сабийхэр ягъэджэгуащ ажэгъафэхэм: къуажэхьхэмрэ уэрэд цвк к узахэхэмрэ уэрэд цвк в кърагъэщ ащ, къафэ зэмыл в ужъыгъуэхэмк в я нэгу зрагъэужьащ, псысэхэр кърагъэпшытэжащ. Нэгъуэщ в ужып в мэг узрагъэм абдежым къыщагъэлъэгъуащ я в к узлъак в уагъэмрэ акъылыф в гъэмрэ.

хэм абдежым къыщагъэлъэгъуащ я тэктуэлъактуагъэмрэ акъылыфтагъэмрэ.
Адэктэ сабийхэм къапэплъэрт мастерклассхэр. Абыхэм щхьэж нэхъ дэзыхьэхыну туэхугъуэхэм зыщыхигъэгъуэзэфынут. «Гъащтэ узыншэ ехьэктыным дыхущтокъу»фондым, «Нарния» центрым и лэжьакІуэхэмрэ волонтёрхэмрэ сабийхэр зыхуагъэсэнрэ зыхуагъэ ущынрэ я куэдт. Сурэт щІыным, цы зэрыхъэным, хьэпшып хьэлэмэтхэр я lэкlэ ящІыжыным, нэгъуэщІ гъэщІэгъуэн куэдми теухуауэ Іэнэхэр егъэувэкІати, сабийхэр жыджэру дэтхэнэми еува-

лІэрт. Сабийхэм зы Іуэху зэдащІэурэ хуэмурэ зэрыцІыхурт, уеблэмэ зэныбжьэгъуи

зэхуэхъурт зэхуэхъурт.
НэгъуэщІ сыт къритыну сабийм мыпхуэдэ Іуэхугъуэм?! А упщІэм и жэуапыр къыдет гуащэ пыІэ цІыкІухэр зэІущэным хуигъасэу псапащІэ Іуэхум хэта, «ГъащІэ узыншэ ехьэкІыным дыхущІокъу» фондым и волонтёр Куэт Галинэ: «ЗэрытщІэщи, цІыхум и хьэлыр щысабийм щегъэжьауэ зэфІэувэн шІедзэ. Ар нэгъуэшІым и гупсысэкІэ къэмыщедзэ. Ар нэгъуэщым и гупсысэкіэ къэмы-хъун щхьэкіэ, Іэмал етын хуейщ зэлэжьыр езым зэригъэзэхуэжыну. Абы къыхэкікіэ цы Іуданэ зэрызэрахъэм хуэзгъэсэн и пэ, зы-хуей плъыфэхэр цІыкІухэм езыхэм сэ къыхызогъэхыж. Апхуэдэ гъэпціагъэ мащіэхэм, нэгъуэщІ Іэмалхэм ухуэкІуэн хуейщ сабийм и хьэлыр езыр-езыру зэф эрвэн щхьэк э. и хьэлыр езыр-езыру зэфгэувэн щхьэкгэ. Мы ІэщІагъэр, дауи, нэхъ зытегъэпсар хъыджэбз цІыкІухэращ. Дэ нэхъыщхьэ дыдэу абыхэм дазэрыщыгугъыр, балигъ хъумэ, анэ гумащІэ къазэрыхэкІынырщ. Си гугъэмкІэ, цы зэІущэнымрэ ар зэрыхъэнымрэ зэрысабийрэ елэжь цІыхубзым и хьэлыр дахэ Iv шабэ мэхъу Къапштэмэ хьэлыр дахэ, Іу щабэ мэхъу. Къапштэмэ, езы дэрбээр ІэщІагъэр ди зэманми нэхъ пасэми сыт щыгъуи пщІэ зыпылъ лэжьыгъэу, хъер къызыпэкІуэу щытащ. Унэгуащэ нэсым ар хэлъын хуейуэ къысщохъу».

БАГЪЭТЫР Луизэ. *Сурэтыр* **Къарей Элинэ** *трихащ*.

• Ди щІалэхэр

Дзэм къулыкъу щысщІэнт

Дзэ къулыкъур къезыхьэлІэнухэм я бжьы-<u>хьэ дэкlыгъуэм мы илъэ-</u> сым хиубыдэнущ Налшык щыщ щіали 120-рэ. Ар КъБР-м щыщу дашыну псоми я процент 20

РЕСПУБЛИКЭМ и дзэ комиссариатым зи армэ дэкІыгъуэхэр дзэ хуэІухуэщІэхэм хуэгъэхьэзырынымкІэ и къудамэм и унафэщІ Мэкъуауэ Тимур щыгъуазэ дызэрищІамкіэ, мы зэманым дзэм къулыкъу щащІэну хуей щІалэгъуалэм я бжыгъэм нэрылъагъуу хохъуэ. Абы и щхьэусыгъуэр армэм къулыкъу щыщІэныр куэдкІэ нэхъ тынш зэрыхъуарщ.

«Мы бжьыхьэм зи бын дзэ къулыкъум пэрыхьэн хуей адэ-анэхэм зыкъытхуагъазэ ахэр щраджэну піалъэр фіишынкіэ зэрыхъунум иригузавэу. Ауэ щІэгузэвэн Іуэхум хэлъкъым. Хабзэм тету илъэс 18 - 27 ныбжьым итхэм дзэ къулыкъур кърахьэлІэн щыхуейкІэ, мы бжьыхьэ дэкіыгъуэм а псори химыубыдэнри Іуэхум хэлъщ. Къанэхэр зэман къыхуагъэлъагъуэм пэплъэн хуейуэ аращ», - жиlащ унафэщІым.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

кІэ и ІэнатІэм хуагъэхьащ. Абыхэм

хэплъэри, УФ-м и УК-м и 30-нэ

статьям и 3-нэ Іыхьэмрэ 159.2-нэ

пым ирашэлІэн папщІэ, мэкъу-

мэш-фермер хозяйствиплым я

нэ Іуэхухэр къызэІуахащ. Алэжьа

Фрамыхуліэн папщіэ «Урысей Федерацэм щыІэ зэзыгъэкіуж судьяхэм я

<u>Іуэхукіэ» 1998 гъэм дыгъэгъазэм и 17-м къыдэкіа Федеральнэ закон №188-ФЗ-м ипкъ иткіэ псэупіэхэм, комму-</u> нальнэ Іуэхутхьэбээхэм, хуабэм, электрокъарум щІатын хуей пщіэмкіэ щіыхуэу сом мин 50-м нэс къызытехуа ціыхухэм я Іуэхухэм хэплъэр зэзыгъэкіуж судьяхэрщ.

КъБР-м и зэзыгъэкІуж судьяхэм 2015 гъэм и мази 9-м псо-

• Гу зыльытапхъэ

ри зэхэту Іуэху мин 42-рэ 67-рэ зэхагъэкІаш. Абыхэм я нэхъыбэр щІыхуэ лізужьыгъуэхэр егъэпшыныжыным теухуауэ щытащ. Псом хуэмыдэу псэупіэмкіэ, коммунальнэ іуэхутхьэбзэхэмкІэ къатехуахэр нэгъабэ и апхуэдэ зэманым зыхэплъам нэхърэ процент 34-кІэ нэхъыбэщ. Абы и лъэныкъуэкlэ нэхъ лэжьыгъэшхуэ зэфlагъэкlащ Налшык, Бахъсэн къалэмрэ щІыналъэмрэ, Тэрч, Шэджэм районхэм. Мыр зэгъэщІэн хуейщ. ПсэупІэр зейм и унагъуэм щыщхэу

ціыху узыншэхэм е я акъылкіэ зэтемысыщэў судкіэ къалъытахэм а псэупіэр зейм и гъусэу жэуап яхь ар къэгъэсэбэпын и лъэныкъуэкІэ я пшэ далъхьэжа къалэнхэр ягъэзэшІэным хуэгъэзауэ. Дауи, псэупІэр зеймрэ абы и унагъуэм шышхэмрэ нэгъуэшІкІэ зэгурымыІуамэ. Апхуэдэу гу лъывыдогъатэ уи унагъуэм щыщхэм я гъусэу

упсэурэ ахъшэ зыІэрыхьэр уи закъуэмэ, щІыхуэ зытыжын хуейр узэрыарар. Ар щыубзыхуащ Урысей Федерацэм и Псэупіэ кодексым.

Абы къыдэкіуэу ар зэщхьэщегъэкі «Фэтэр куэду зэхэт унэхэм псэуп э щызи эхэмрэ ахэр кънщызыгъэсэбэпхэмрэ коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэр яхуэщІэным и ІуэхукІэ» 2011 гъэм накъыгъэм и 6-м Урысей Федерацэм и Правительствэм къыдигъэкІа унафэ №354-м:

- коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм я уасэхэр щат зэманыр мазэкІэрэ зэпыудащ;

- Іуэхутхьэбзэхэр зыщІэр хуитщ къэзыгъэсэбэпым а Іуэхутхьэбзэхэр хуищІэн зэпигъэўну е хуимыщІыхэну, ауэ абы папщіэ махуэ 30-кіэ ипэкіэ иужьрейм тхыгъэкіэ хъыбар иригъэщіэн хуейш шіыхуэр ипшыныжынымкіэ зэрашіыліа зэгурыІуэныгъэхэр зэримыгъэзащІэмкІэ.

Коммунальнэ Іуэхутхьэбзэхэм я уасэхэр и чэзум е ирикъуу зымытахэм а Іуэхутхьэбзэхэр къыхуэзыщІэм пени иратыну я къалэнщ Урысей Федерацэм и ПсэупІэ кодексым и 155-нэ статьям и 14-нэ Іыхьэм къызэрыщыгъэлъэгъуам хуэдэу. Къэзыгъэсэбэпым езым и пщэ дилъхьэжа къалэнхэр имы гъэзащІэмэ, Іуэхутхьэбзэхэр къезытыр хуитщ абы къытехуа щІыхуэм и мызакъуэу суд щІэным текІуэдахэри, пенихэри судкІэ иригъэпшыныжыну.

Хабзэу зэрыуващи, зэзыгъэкІуж судьяхэм мы Іуэхухэм ятеухуауэ къыдагъэк суд унафэхэр (приказхэр) мыпхуэдэу - къагъзува Іуэхум теухуа суд унафэр къащтэ зыкъызэры-

хуагъазэрэ махуитху нэхъ дэмыкіыу;

едэІуэн папщІэ лъэныкъуэхэр ирамыджэу. Мыр зэгъэщІэн хуейщ:

- зэзыгъэкіуж судьям суд унафэм и копиер къыхуигъэхьа иужь щіыхуэ зытелъыр махуипщіым къриубыдэу хуитщ абы итыр игъэзэщІэн зэримыдэр къэзыгъэлъагъуэ тхылъ итыну;

- суд унафэр якъутэжынымкІэ щхьэусыгъуэу мэув ар игъэзэщіэн имыдэу щіыхуэ зытелъым и чэзум ита тхылъыр. Апхуэдэ тхылъ судым и чэзум Іэрымыхьэмэ, судьям къэтхьэусыхам суд унафэм и етІуанэ экземплярыр судым и герб мыхъурыр тегъ зуауэ ирет ар зыгъ зэщ эн хуейхэм я пащхьэ ирилъхьэн папщіэ;

- суд унафэм къару игъуэта иужь ар суд приставым Іэрохьэ щыхуэ зытелъым ар ипшыныжыным ирихул!эн папщ!э; - щіыхуэр езым фіэфіу ипшыжыын папшіэ махуи 5 ират, а зэманым къриубыдзу имыпшыныжмэ, аргуэру проценти 7

хущ агъу ягъэзащ і элэжьы гъэм трагъэк і уэдэм пэк і уэу Фигу къыдогъэкlыж «дзыхь зэрыхуашl телефон» 77-33-05 и номеру зэрыщы эр (сыхьэти 9-м къыщыщ эдзауэ сыхьэт 18-м нэс мэлажьэ). Абы къыдэкІуэу зыпыпщіэ хъунущ электрон пошткіэ: mirovsudkbr@mail.ru е электрон сайткіэ

ЦЕКЪУ ПІаті.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

Редколлегием хэтхэр

• КъБР-м и

прокуратурэм

ЩІыхуэу сом

мелуанитіым щіигъу

Банкроту (мылъку бгъэдэ-

мылъу) къызэралъытэм и Іуэху-

кіэ законодательствэр зэрагъэ-

защІэр Налшык къалэм и проку-

А ЛЭЖЬЫГЪЭР щрагъэкіуэ-

ратурэм къипщытащ.

5. «Дани»

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, НэщІэпыджэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учре-

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

дителхэр).

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэлзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66. КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ

кіым къызэрахутамкіэ, «Мидас» къалэныр зэримыгъэзэщіам къы- <u>тельствэр зэрагъэзащіэр рес-</u> КъБР-м щыіэ МВД-м следствэм-

лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; шэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ Іуэхущ Іап Іэхэм ядэлэжьэнымкІэ - 42-60-53; хъыбарыщІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ-47-32-15; зэдзэкІакІуэхэм · 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием -47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІуэхущІапІэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

КъБР-м и прокуратурэм

и пресс-Іуэхущіапіэ.

kbr.msudrf.ru.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ эныг ээхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 1994 гъэм мэкъуауэгъуэм и 14-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм №Н-0065-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдокІ. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33.

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, редактору Жыласэ Заурбэч, корректорхэу Афэ Тамарэ (1, 2-нэ нап.), ПхытІыкІ Азэмэт (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, Бещто Оксанэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейш сыхьэт 20.00-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 • Тираж 3.167 • Заказ №2001